

చందమామ

విజ్ఞాన కథల మాసపత్రిక

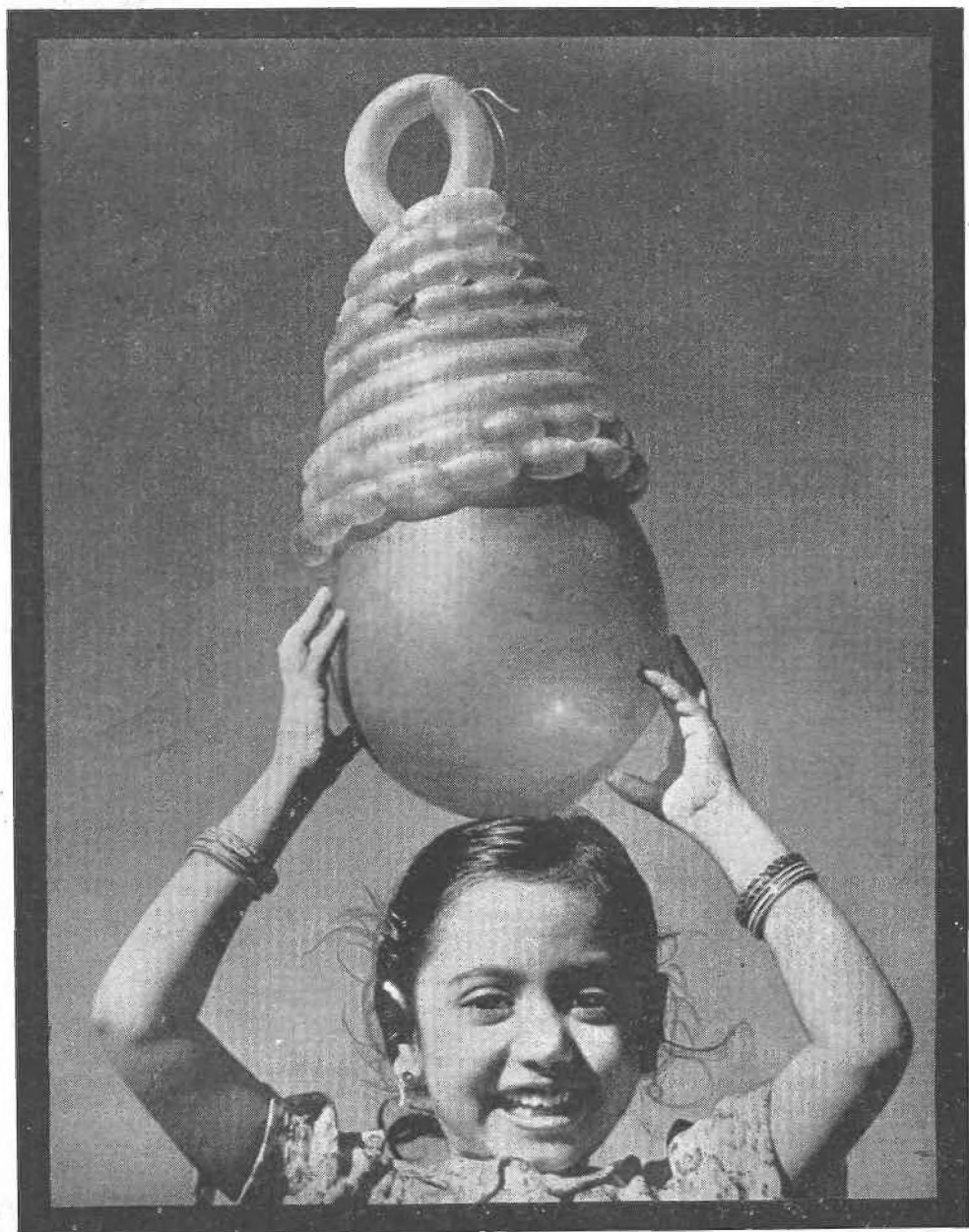

1st AUG. 1961

6

RS

Chandamama, August '51

Photo by N. Ramakrishna

అబ్బో, ఇలా బరువు

9

“ఆగస్టు న..”

అన్ని ముఖ్యకేంద్రములలో విడుదల

-అంజనదేవి... నాగేశ్వరరావు
సూర్యప్రభ... సి.ఎస్.ఆర్... శివరావు
రేలంగి... గిరిజ... సి.వరలక్ష్మి... రామ్మూర్తి
శీతారామ్... సదాశివరావు
అర్జునరావు... విజయలక్ష్మి
నటరాజు

...చినహా వారి...

ప్రియమైనామమ్మ

...దర్శకత్వం...
వేదాంతం రాఘవయ్య
...రచన, పర్వవేక్షణ...
సముద్రాల
...సంగీతం...
సుబ్బరామన్
...కళ...
వాణి గొడగూరి

...భార్యగ్రహణం...
బి.యస్. రంగా

CH. PRASAD

MATA

ఆంధ్ర, సీడెడ్, నైజాం : హైదరాబాద్ రిలీజు : మైసూరు : అమృత విశ్వరూప

ఆరోగ్యానికి, రుచికరానికి

పూజలకు, వివాహాలకు

గడియారం మార్కు

కర్పూరము

ఉపయోగించండి

గోపాల్ జీ చౌదరి వాణిజ్య కార్యాలయం

డిజైన్స్ కుట్టుయంత్రము

బట్టల మీద వివిధములయిన చెట్టు, కాయలు ఆకులు, పూలు కుట్టుటకు నాలుగు సూదులతో నమర్చబడిన విదేశ యంత్రం. ఖరీదు

రు. 6-0-0 లు తపాలా ఖర్చు 1-4-0 వేరు. రకరకాల డిజైన్స్ పుస్తకము వెల రు. 2-8-0 తపాలా ఖర్చు 0-8-0.

ఇంట్లో సినిమా

ఈ చిన్న యంత్రం ద్వారా ఇంటియందు పలురకాల రంగు చిత్రాలు చూచి పెద్ద సినిమావల్ల లభించే ఆనందాన్ని పొందగలిగెదరు. సినిమా చిత్రాలతో సహా ఖరీదు రు. 5-0-0 లు తపాలా ఖర్చు 1-8-0 వేరు. ఉత్తరప్రత్యుత్తరాలు ఇంగ్లీషులో జరుపండి.

GLOBE TRADERS (C. M. M.)
ALIGARH U. P.

డోంగ్రే గారి

బాలామృతం

బలహీనమైన విధులకు పుష్టికరము. పండ్లు మొలిచేటప్పుడు అయ్యి విరేచనములు విడిచి, బలమును ఆరోగ్యము విచ్చును.

K. T. Dongre & Co., BOMBAY-4

ఆంధ్ర & సినిమా : నవయుగ ఫిలిమ్స్, విజయవాడ

మేమారు : ప్రకాష్ ఫిల్మ్స్, బెంగుళూరు సిటీ :: నైజాం : కర్నాటక ఫిలిమ్స్ లి., బెంగుళూరు సిటీ
ఇతర వివరాలకు :

ప్రకాష్ ప్రొడక్షన్స్ :: శాంఘేమ్ :: మద్రాసు - 4

పిల్లలకు 5 రూపాయల్లో 25 పుస్తకాలు !

ఈ దిగువ పుస్తకాలు ప్రత్యేకంగా పిల్లలకొరకు నియమింపబడినవి. అన్ని ఉత్సాహమూ, ఉల్లాసమూ గలిపి కథల పుస్తకాలు. పేర్లుకూడ అందమయినవి.

1. తిలస్మీ చక్ర, 2. తిలస్మీ హాథీ, 3. జాదూగర్ కా మకాన్, 4. జాదూగర్ కి పరియాం, 5. శిషి కా మహల్, 6. నఫేద్ లాస్, 7. అంధా ఫకీర్, 8. మజేదార్ కహనియాం, 9. అలీ బాబా చాలీస్ చోర్, 10. తిలస్మీ కహనియాం, 11. చూపా కి హాదీ, 12. అస్సానీ భూత్, 13. కామరూప్ కా జాదూగర్, 14. పడే ఔర్ హంసా, 15. జాదూ కా కుంవా 16. జాదూ కి ఔరత్, 17. తిలస్మీ పుతలీ, 18. లాల్ పితే భుతనే, 19. స్కూన్ కా జాదూగర్ 20. రాజకుమార్ రణజీత్, 21. రానీ కా నపనా, 22. తిలస్మీ ఫాటక్, 23. సుల్తానా దాకూ, 24. హతమ్ తాయీ, 25. తిలస్మీ గులామ్. తపాలా ఖర్చుతో సహా మొత్తం పుస్తకాల వెల రు. 5-11-0 లు. అయినప్పటికీ మేము రు. 5-0-0 లకే పంపెదము. పందలకొలది పిల్లలు వీటిని తెప్పించుకొనియున్నారు. నరుకు తక్కువగానున్నది! నేడే ఆర్డరిచ్చుచో రు. 5-0-0 ల్లో వి. పి. ద్వారా పుస్తకాలన్నీ పొందగలరు. మీ అడ్రసు పిడివిడిగా వ్రాయవలెను.

ఉత్తర ప్రత్యుత్తరాలు ఇంగ్లీషులో జరుపండి.

Address : RATAN BOOK DEPOT : P. B. No. 102, Lucknow (U.P.)

ముఖ్యమనవి

ఆనంద సుధ సమస్త జనులకు కండ పుష్టిని, బలమును, చక్కని ఆరోగ్యమును కలిగించును.

8 టె॥ సిసా రు. 3-0-0

స్త్రీ సుధ స్త్రీలకు చక్కని ఆరోగ్యమును, సంతోషమును, సత్సంతానమును కలిగించును.

1 తులము రు. 4-0-0

బాల సుధ పసిపిల్లలయొక్క సమస్త వ్యాధులను నశింపజేయును.

50 మాత్రల సిసా రు. 1-0-0

ప్రతిపావులోను దొరుకును.

శ్రీపాద కృష్ణమూర్తి శాస్త్రి & సన్సు,
రాజమండ్రి.

అమెరికా నూతన సృష్టి

స్పిరిట్ స్ట్రా

ఈ స్ట్రాలను కంపెనీ బోకుగా తెప్పించినది. నీరు, తేనీరు కాచుకొనటం, వంట మొదలగు

నిత్యావసరములకు ఉపయోగపడు 'స్ట్రా' వుంటే మంచిది, అందమైనది. తక్కువ ధరలో మన్నిక కలిగినది మరొకటిలేదు. ఇంట్లోను, ప్రయాణ సమయాల్లోను చాల సులభముగా వంట చేసికొనవచ్చును. ధర రు. 9-0-0 తపాలా ఖర్చు రు. 1-12-0 వేరు. నేడే వి. పి. ద్వారా తెప్పించుకొనుడు.

ADDRESS :

MILAP TRADING CO. (C.M.)
Kanvariganj, Aligarh (U.P.)

పిల్లలంటే తల్లులకు తీపి
పిప్పరమెంట్లు పిల్లలకు తీపి

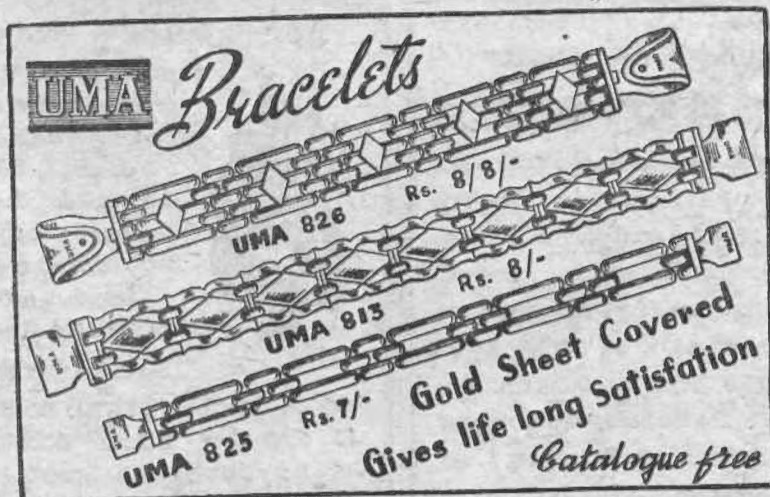
తియ్యని పిప్పరమెంట్లు

M.A.P. INDUSTRIES
TONDARPET, MADRAS. 21

ఉమా వాచ్ గొలుసులు లోహంపైన అనలు బంగారురేకు అంటించి తయారు చేయబడినవి. యావజ్జీవితమూ తృప్తినిచ్చును.

వస్తువుల వి. పి. చార్జీ రు. 1-2-0. మాత్రమే అగును. కావలసినవారికి కేటలాగు ఉచితం.
ఉమా గోల్డ్ కవరింగు వర్క్సు, ఉమా మహల్ :: మచిలీపట్టణము

DeChane's MEDICINE CHEST

అపాయకరంగా వర్తించుచున్న వ్యాధులను, తరుణం లోనితోడివలగల కి మందులున్న యీ పెటె ప్రతియొకటి ఉపకరినది. మిశ్రమం చేసికొని ఉపయోగించవచ్చు. వాడుకతో బొరపాటు జరిగినా ప్రమాదం లేదు.

THE MEDICINE CHEST
eight, simple, effective
Remedies...

PRICES

Size 1 Rs. 2/8/-
Size 2 Rs. 4/8/-
Size 3 Rs. 8/-
Size 4 Rs. 14/-

Used widely by District Councils and Charitable Institutions throughout India Burma and Ceylon.

J. & J. DeChane
RESIDENCY ROAD, HYDERABAD - Dn.

వెలుపడినది! వెలుపడినది!
అపూర్వ సంగీత గ్రంథము

గానకళాబోధిని

సంగీతమును ప్రారంభమునుండి రాగాలాపనలు, కల్పనస్వరములవరకు నేర్చుకొను వారికిని, లోయర్, హయ్యర్ గ్రేడ్ పరీక్షలకు పోవు విద్యార్థులకు శాస్త్రము, ప్రాక్తికల్ గ్రాఫులతోను పథకములతోను విపులముగా వ్రాయబడినది. 8½ × 5½ (డెప్త్ 1/8) సైజులో 750 పేజీలుగల పుస్తకము. గ్లేజు కాగితముపై ముద్రింపబడిన పూర్తి క్యాలికో బైండు పుస్తకము వెల రు. 10/-లు. పోస్టేజి ప్రత్యేకము.

వలయువారు :

బాలసరస్వతీ బుక్ డిపో

సోన్ఠ బాక్సు నెం. 3, కర్నూలు

జేబు ప్రెస్ (అచ్చు యంత్రం)

ఇందు హిందీ, ఇంగ్లీషు భాషల అక్షరాలేగాక సిరా ముహర్లు తయారుచేసే పద్ధతులు, పేజులు ఉన్నాయి. ఏ పేరు అచ్చు వెయ్యాలన్నా బదు నిమి పాల్లో తయారై పోతుంది. వెల రు. 6-0-0
పోస్టేజి 1-4-0 అధనం.

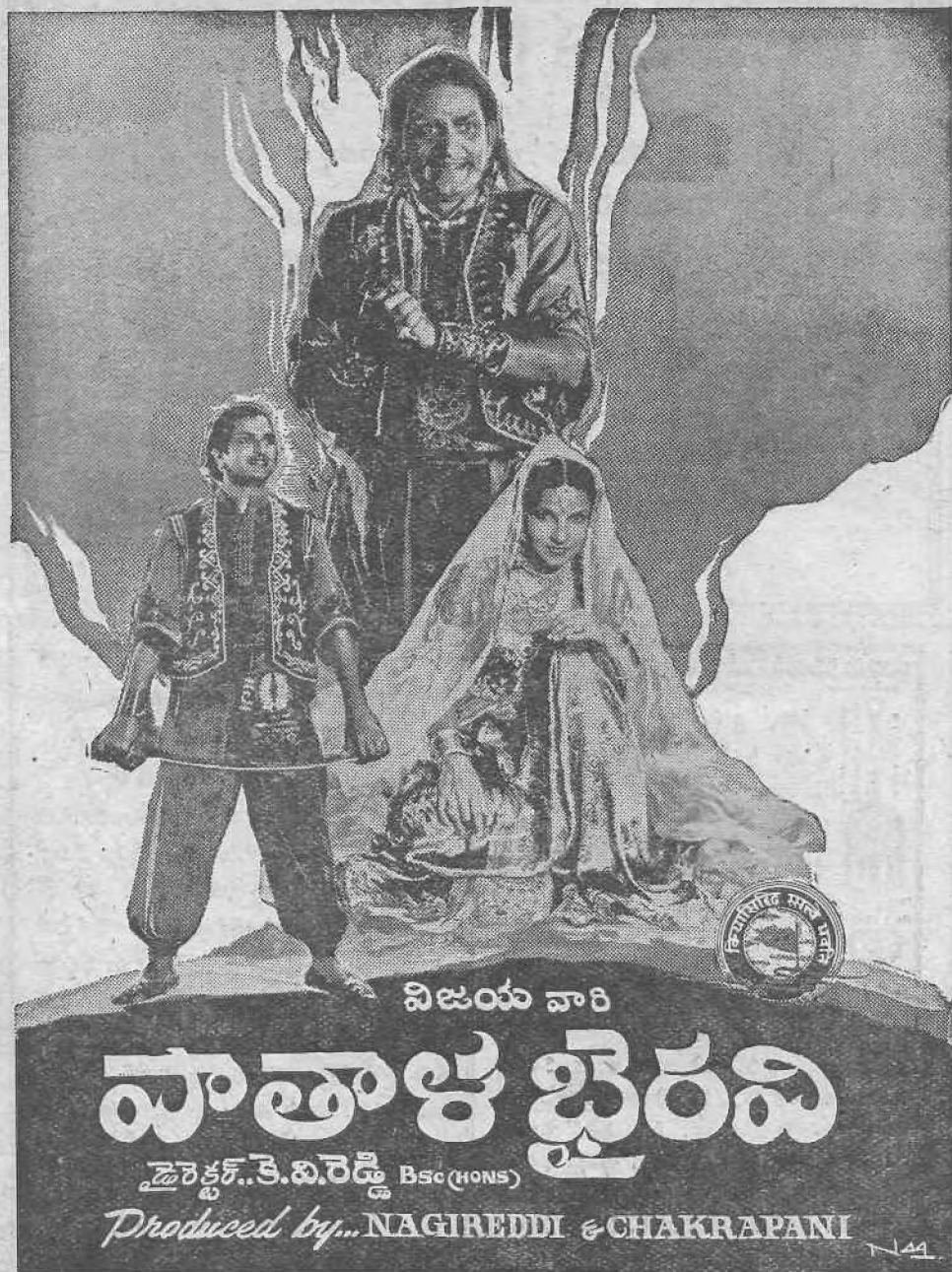
ఎలెక్ట్రిక్ గైడు

ఈపుస్తక సహాయంతో ఎలెక్ట్రిసిటీ లేని రేడియో 15 రూపాయల్లో తయారు చేసుకోవచ్చు. ఎలెక్ట్రిసిటీ సంబంధించిన పనులన్నీ నేర్చుకొని నిపుణులైన ఇంజనీయర్లు కావచ్చును. వెల రు. 2-8-0. పోస్టేజి 0-12-0 అధనం. ఉత్తరప్రత్యుత్తరాలు ఇంగ్లీషులో జరుపండి.

Address : **SANSAR TRADING CO.**
(C.M.M.) P. O. 21, ALIGARH (U.P.)

చందమామ

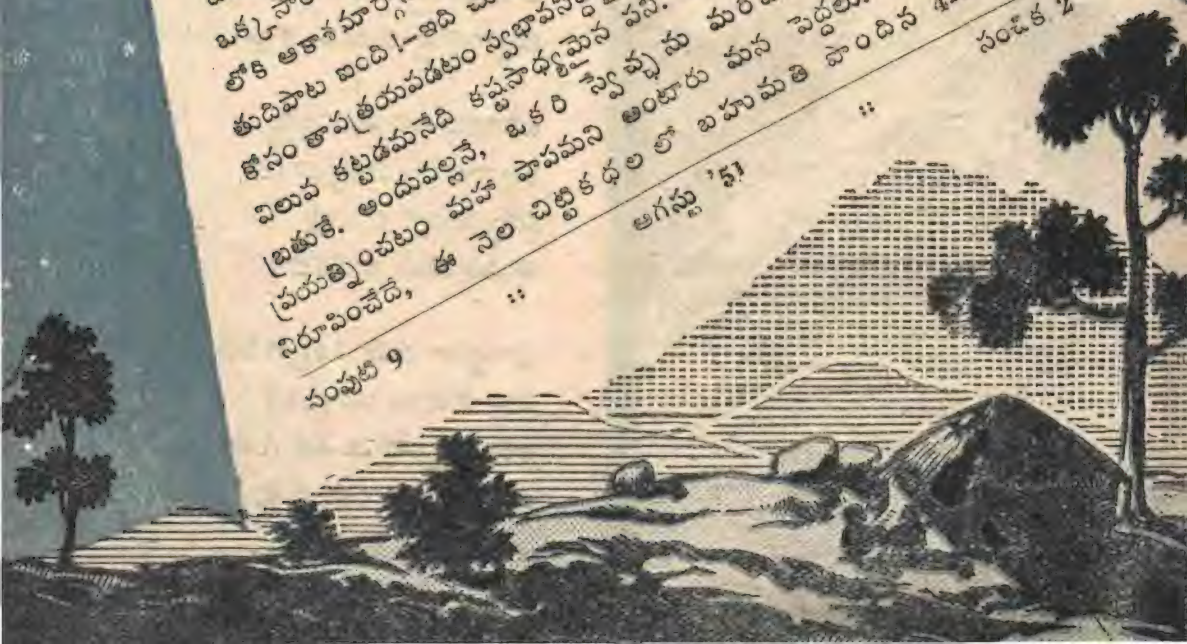
సంచాలకుడు: చక్రపాణి

ఒక మైనాపట్ట మధుర స్వరానికి
ముగ్ధుడై ఒకడు దానిని పెద్దవెలియిచ్చి
కొనుక్కున్నాడు. పంజరంలో పెట్టాడు.
పంజరంలో పెట్టినప్పటినించి అది దీనంగా
అగుపించింది. క్రమంగా పాడటంకూడా మాని
వేసింది. ఇది చూచిన యజమానికి తన జైలు
జీవితం జ్ఞాపకానికి వచ్చింది. వెంటనే పంజరం
చేతపట్టుకుని ఊరి పాలిమేరకు వెళ్లాడు. పంజరం
తలుపు మైనా. చుట్టూవుండే మహావృక్షాలు చూచింది.
చూచినను కనబడే పచ్చని చేలూ పచ్చికబయళ్లూ చూచింది.
ఒక్కసారి రెక్కలు తటతటలాడించింది. అది విశాల ప్రపంచం
లోకి ఆకాశమార్గాన ఎగిరిపోతూ పాడిన యజమాని విన్న
తుదిపాట బంది!-ఇది చూడగా మానవులేకాదు, ప్రతిదీని స్వేచ్ఛని
కోసం తాపత్రయపడటం స్వభావసిద్ధమై పని. అది లేని బ్రతుకు బానిస
విలువ కట్టడమనేది ఒకరి స్వేచ్ఛను మరొకరు అరికట్టడానికి
బ్రతుకే. అందువల్లనే, ఒకరి స్వేచ్ఛను మన పెద్దలు. ఈ సత్యాన్ని
ప్రయత్నించటం మహా పాపమని అంటారు మన పెద్దలు. ఈ సత్యాన్ని
నిరూపించేదే, ఈ నెల చిట్టికథలో బహుమతి పొందిన 4-వ కథ.

సంపుటి 9

అగస్టు '51

సంకేత 2

ముందు యోచన

సింహమొక్కటి ముసలితనమున
వేటకెళ్లే శక్తిలేకా
కదలటానికి కాళ్లు రాకా
మనసులో అనుకొన్నదిట్లని.

‘నన్నుజూచిన మృగాలేవీ
దగ్గరకు రావాయె నేనే
కదలనైతిని మెదలనైతిని
కడుపుమరి నిండటమెలానే?’

చివరికిక ఆ ముసలి సింహం
ఒక్క గుహలో దూరి చల్లగ
పొంచుకొన్నది తెలివి తక్కువ
మృగాలొస్తాయనుచు కొల్లగ.

జరిగినది అది తలచినట్లే
మృగాలొచ్చే వెక్కటొకటి
నిర్భయంగా లోనికెళ్లి
తిరిగిపోయేది కాదొకటి!

పూర్వమా గుహ నక్కగారిది
చాల రోజులు యాత్రకెళ్లి
తిరిగివచ్చిందామె తన గుహ
లో నివాసం కొరకు మళ్లి.

రచన :
“బైరాగి”

కాని నక్కకు తెలుసు తొందర
పనికిరాదని ఎందులోనూ.
అది అరణ్యం కటికి చీకటి
గుహ ప్రమాదం అందులోనూ.

అందుకని అది అగి కొంచెం
చుట్టుప్రక్కల కలియచూసి
నిలచిపోయిం దకస్మాత్తుగ
అడుగు ముందుకు ఒకటి వేసి.

మృగాలేవో లోనికెళ్ళిన
గురుతులక్కడ కానవచ్చాయ్
గురుతులన్నీ ఒక్కటొకటే
తుదకు గుహకే దారి తీశాయ్.

లోనికెళ్ళిన గురుతులన్నీ ;
బయటకొచ్చిన గుర్తు ఒక్కటి
లేదు అక్కడ ! నక్కకంతా
అర్థమయ్యిం దసలు సంగతి.

నక్కవచ్చిన దారివెంటే
తిరిగిపోయిం దప్పడే ఇక.
తప్పుకొన్నది అపాయాన్ని
ముందుయోచన చేసి ఇంచుక.

బుడి గంట పదీ కొట్టింది. లెక్కల మాష్టరు క్లాసులోకి వచ్చారు. 'నిన్నను యిచ్చిన లెక్కలు చేసుకువచ్చారా?' అని విద్యార్థులను అడిగాడు. ఎవళ్ళూ చేసుకురాలేదు. అందుకని ఆయన వించేసిపోతాడోనని భయపడుతూవున్నారు. ఒక్క పిల్లవాడు మాత్రం చేసి తీసుకువచ్చాడు. ఆ పిల్లవాడికి రైటు వేసి కూర్చేమని, తక్కినవాళ్ళనందరినీ మెత్తగా తన్ని బెంచి యెక్కించాడు మాష్టరు. వాళ్ళందరూ ఏడుస్తున్నారు. వాళ్ళతోపాటు లెక్కలు రైటు చేసుకువచ్చిన పిల్లవాడుకూడా ఏడవనారంభించాడు. ఇది చూచి మాష్టరుకు ఆశ్చర్యం వేసింది. 'నువ్వెందుకురా అబ్బాయి, ఏడుస్తావు? లెక్క రైటు చేశావు కదా!' అని ప్రశ్నించాడు.

అందుకు ఆ పిల్లవాడు 'ఈ లెక్కలు నాకూ తెలియవండి. మా పెద్దన్నయ్య చేసిపెట్టాడండి. లేకపోతే నా తోడిపిల్లలతోపాటు నేనూ దెబ్బలు తిని, బెంచి ఎక్క వలసినవాడనే,' అని చెప్పాడు.

జంకుగంకులు లేకుండా అంత ధైర్యంతో ఉన్నది ఉన్నట్టు చెప్పిన ఆ పిల్లవాని సత్యసంధతకు మాష్టరు చకితుడైనాడు. పిన్నవయసులోనే ఇటువంటి సుగుణం కలిగి వున్న ఆ విద్యార్థి, ముందు ముందు గొప్ప మార్గదర్శకుడై, కుటుంబానికి దేశానికీకూడా కిరీ తీసుకువస్తాడని నిశ్చయించుకొన్నాడు.

మాష్టరు దీవించినట్టే ఆ పిల్లవాడు దినదిన ప్రపథమాసుడై, గొప్ప ప్రయోజకుడై, భారత ప్రభుత్వానికి కుడిభుజమై, ప్రజారంజకుడై వాసికాంచినాడు. ఆ మార్గదర్శకుడే దేశారాధకునిగా ప్రకాశించిన గోపాలకృష్ణ గోఖలే.

మంత్రం-తంత్రం

చుపుటుపల్లిలో శంకరయ్యకు ఒక చిన్న ఇల్లున్నది. ఇల్లు చూడబోతే చిన్నదే కాని, ఇంటి పెరడుమట్టుకు చాలా పెద్దది. ఈ పెరడునిండా కశింద, బ్రహ్మమేడి, బరిణిక, జిల్లేడు—ఒకటేమిటి? నానారకాల చెట్లూ తుప్పలూ దుబ్బులూ పాదలూ బలిసి పోయి, అదంతా ఒక చిన్న అరణ్యంలాగా తయారైంది. ఇలా తయారు కావటంవల్ల ఆ పెరడు పట్టపగలే చీకటిగా వుండేది. అటువంటి పెరడులో వురుగూ బుట్రా మనులుతున్నదంటే అశ్చర్యం దేనికి?

అతని క్షేమం కోరిన ఇరుగుపొరుగులు అడపా తడపా చెబుతూనే వచ్చారు: “అబ్బాయీ, శంకరం! పిల్లాజెల్లా తిరుగుతూవుంటారు. పదిరూ పాయలు పోతయ్యని చూడక పెరడు శుభ్రం చేయించు, గోడగంటలు పూడ్చించు. తరవాత ఏమనుకుంటే యేముంది?” అంటూ. ఆ తిక్క

శంకరయ్య వింటేనా?—ఊళ్లోవాళ్లు చెప్పి చెప్పి నేరు నొచ్చి, మనకెందుకని ఊరుకున్నారు.

ఒకరోజున శంకరయ్య, భార్యపిల్లలూ భోజనాలకు కూర్చున్నారు. గది తూములో నించి చిన్న కప్ప ఒకటి లోపలికి వచ్చింది. అది గెంతుతూవుంటే పిల్లలు వినోదంగా చూడసాగారు. అంతలోనే ఒక పాము చరచరమని పాకుతూ వచ్చి కప్పను పట్టబోయింది. విస్తరిముందు భోజనాలు వదిలేసి, ఎక్కడవాళ్లక్కడే లేచి పరుగెత్తారు.

అందరూ పరుగులెత్తారు కానీ, శంకరయ్య మాత్రం చాటునే పొంచివుండి పాము నడక కనిపెడుతూనే వున్నాడు. అది వెనకపాటునే వెళ్లి కప్పను పట్టేసింది. అ గదిలోనించి తప్పించుకు పోయేందుకు మరిఒక మార్గం లేదు. అందుకని ఆ పాము వచ్చినదారినే మెల్లగా జారుకుంది.

శంకరయ్య ఇదంతా చూస్తూనేవున్నాడు. అది పోయి పోయి ఒకానొక గోడకలుగులో దూరిపోయింది. దృష్టి తప్పకుండా గమనిస్తూనే వున్నాడు శంకరయ్య.

ఇంతలో వాళ్ల గోల విని, పదిమందీ పోగయ్యారు. ‘పాము ఎటుపోతుందో జాగ్రత్తగా చూస్తూవుండండి అబ్బాయ్!’ అని అక్కడివాళ్లకు చెప్పి, తను పాముల వాడింటికి బయలుదేరాడు. అదృష్టం బాగుండి, శంకరయ్య వెళ్లేసరికల్లా పాముల నాగన్న ఇంటిదగ్గరే వున్నాడు.

“రారా నాగన్నా! ఇంకేముంది, కొంప మునిగింది!! పెద్ద పాము చ్చింది మా

యింట్లోకి !!!” అన్నాడు ఆ త్రంకొద్దీ, శంకరయ్య.

“ఎందుకు బాబూ, అలా కంగారు పడతవు? నేనుండగా నీకు భయమేంటి? అదేం పాము? ఎంత పొడుగుంది? చుక్కలున్నయ్యా, చారలున్నయ్యా?”... అంటూ లక్ష ప్రశ్నలు వేయసాగాడు నాగన్న.

“అపదసమయంలో ప్రశ్నలేమిటిరా?” అంటూ వేగిరపెట్టాడు శంకరయ్య.

“అది కాదు బాబయ్యా! నేను నాగ స్వరం పొడి పిలుస్తాను. మంత్రం వేస్తాను. పాములోస్తయి. వాటిల్లో నువు చెప్పిన పాము ఉన్నదా, ఎన్ని పాములోస్తే అన్ని పావలాలు ఇచ్చుకోవాలి. నువు చెప్పిన పాము రాలేదనుకో, ఒక పావలా డబ్బు లివ్వు నా కష్టానికి, చాలు” అని చెప్పాడు, నాగన్న.

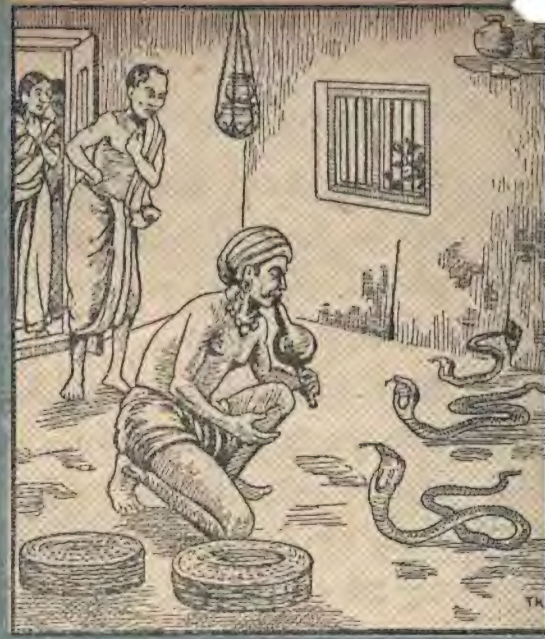
పామును బాగా పరకాయించే చూచాడు శంకరయ్య. అందుకని అతనికి దాని అనవాళ్లు జ్ఞాపకం లేకపోలేదు. ఐనా, యిప్పుడు నాగన్న చెప్పిన మాటమీద తీరా నాగస్వరం ఊదగానే కలుగుతోనించి ఎన్ని పాములు వస్తాయో, ఇంతాచేసి అన్నింటికి

అన్ని పాపలాలు ఇవ్వవలసివస్తుందేమో, ఇంతకూ ఒకవేళ తన యింటికి వచ్చిన పాము బయటికి వస్తుందో రానేరాదో అని సంశయం పట్టుకుంది. ఈ సంశయంతో తను చూచింది చూచినట్టుగాక మరొక విధంగా పామును వర్ణించి చెప్పాడు.

నాగన్న వెంటనే బయల్దేరి వచ్చాడు. నాగస్వరం వూదాడు. అమాంతం ఐదారు నాగులు వచ్చాయి. వాటిలో శంకరయ్య చెప్పిన పాముమాత్రం లేదు. అందుచేత వాటిని పట్టి బుట్టలోనికి నెట్టాడు. మళ్ళీ వూదాడు. ఎంతసేపు ఊదినా, శంకరయ్య చెప్పిన పాము రానేలేదు. తన పాచిక పారినందుకు సంతోషిస్తూ శంకరయ్య ఒక పాపలా డబ్బులిచ్చి వాడిని పొమ్మన్నాడు.

“ముప్పై యేళ్లనించీ నేను పాములు పట్టుతున్నాను. ఒక్కమాటుకూడా నా అంచనా తప్పిపోలేదే. అలాంటిది ఇప్పుడిలాగా ఎందుకయిందా?” అని అనుమానించాడు నాగన్న. ఇది డబ్బులివ్వబడుతుందని శంకరయ్య చేసిన పన్నాగమే కాని మరొకటికాదు, అని రూఢిపరుచుకున్నాడు. శంకరయ్యయిచ్చిన పాపలా డబ్బులు పుచ్చుకొని వెళ్లిపోతూ నాగన్న,

‘నువ్వు నన్ను మోసం చేసినట్టుంది. అది పూరకే పోదు. పాములు నోరులేని జీవా అనుకుంటున్నావల్లే వున్నది. వాటివిషయంలో అబద్ధం చెప్పి ఎవడూ బాగుపడలేదు. మా పాములు పవిత్రమైనవి. వాటితో చెలగాటం పనికిరాదు. మోసగాళ్ళను అవి క్షమించవు. నీవుచేసిన మోసానికి తగ్గ ప్రతిఫలం త్వరలోనే అనుభవిస్తావు’ అంటూ చరచర వెళ్లిపోయాడు.

“ఏడిశాడు” అనుకున్నాడు మనస్సులో శంకరయ్య.

మరునాడు మళ్ళీ రెండు నాగుపాములు పడగలెత్తుకొని, బుసలు కొట్టుకుంటూ,

శంకరయ్య పెరట్లో మనలజొచ్చినై. ఈ సారి ఇంట్లోవాళ్ళ కంగారుకు అంతులేక పోయింది. ఏంవేయటం? శంకరయ్య ఊరుకులెత్తుకుంటూ పోయి నాగన్నను రమ్మని బ్రతిమలాడాడు. “ఇప్పుడు ఐదు రూపాయల బేరమున్నది బాబూ, పోవాలి. ససేమిరా రావటానికి వీల్లేదు” అనేశాడు నాగన్న నిర్మోగమాటంగా. చివరకు కాళ్ళా వేళ్ళా పడి శంకరయ్య అ. అయిదు రూపాయలూ తనే యిచ్చుకుని వాడిని వెంట తీసుకవచ్చి ఆ రెండు పాములనూ పట్టించాడు.

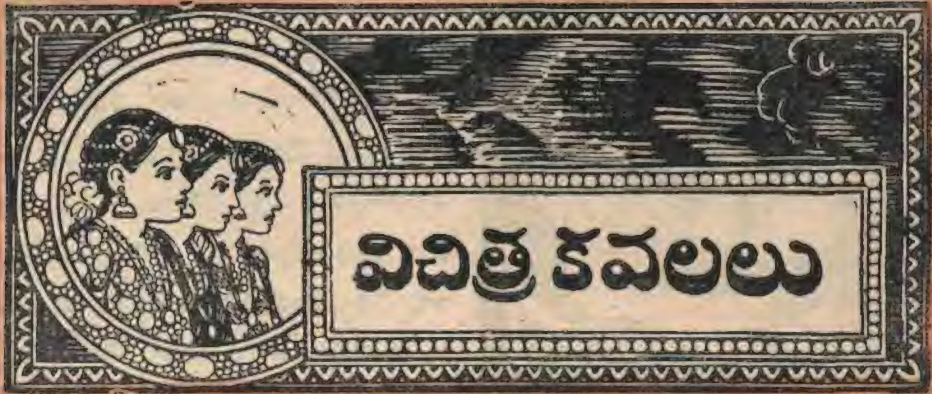
సరిగా ఇది జరిగిన వారంరోజులకల్లా అతని స్నేహితుడు బుచ్చిబాబు వచ్చి కుశలప్రశ్నలు వేయసాగాడు. ఇంకా నలుగుతూనేవున్న పాముల పురాణాలు ఇంటిల్లిపాతీ పూసగుచ్చినట్టు చెప్పకొని వచ్చారు. వాళ్ళు చెప్పినదంతా శ్రద్ధగా

విని బుచ్చిబాబు పకపక నవ్వుసాగాడు. అతని నవ్వు వాళ్ళకేమీ అర్థం కాలేదు. చివరకు ఇలా అన్నాడు బుచ్చిబాబు: “ఏమిటోయ్ శంకరం బావా! వట్టి పిచ్చి వాడిలాగా ఉన్నావే! ఇన్నాళ్లనించి ఈ పూళ్ళోవుంటూ మన నాగన్న సంగతే తెలియదా? వాడేవో షరతులు చెబుతాడు. ఆప్రకారం డబ్బివ్వక తంత్రం చేస్తారు కొంతమంది. అందుకని అటువంటివాళ్ళ పెరట్లో మంత్రం వేసి పాముల్ని వదిలేస్తాడు. తెలుసునో లేదో, అవి కోరలు తీసిన పాములే సుమా! అందుకని వాటివల్ల ప్రమాదం లేదు కాని భయం మాత్రం వేస్తుంది. ఇంతకూ నాగన్న కేమైనా డబ్బులు నాసి చేశావేమిటి?” అని పరిహాసం చేశాడు.

తన తప్పిదానికి సిగ్గుపడి ప్రసంగం తప్పించివేశాడు, శంకరయ్య.

14

[బ్రావిలో పడిన ఉదయనుడు బైటపడటం, గడ్డపువాడిని శ్రావస్త్రానికి వంపటం, వాడు ఎంతకూ తిరిగి రాకపోగా తనేబయలుదేరి వెళ్ళి రాజుకి శుభవార్త అందించటం, తిరిగి వచ్చేసరికి తన సోదరులను రాక్షసుడు ఉరితీయబోతూవుండటం వరకు చదివారు]

ఆ భయంకర దృశ్యం చూచి ఉదయనుడు గజగజలాడిపోయాడు. ఏమి చెయ్యటానికి పాలుపోలేదు. పోనీ అదృశ్యరూపం పొంది వాళ్ళని విడిపిద్దామన్నా వీలులేని పరిస్థితి ఏర్పడింది. ఎందువల్లనంటే శ్రావస్త్రానుండి తిరిగి వచ్చేటప్పుడు దురదృష్టవశాత్తు తెల్ల భస్మం కాస్తా పోగొట్టుకున్నాడు. అందుచేత తన సోదరులూ వాళ్ళూ మరొక్క క్షణంలో ఉరి తీయబడతారని తెలిసికూడా ఉదయనుడు చాటుని పొంచిచూస్తూ వుండి పోవలసివచ్చిందేకాని మరోమార్గం కనుపించాలి. ఉదయనుడికి ముచ్చెమటలు పోసినై. క్షణమొక యుగంలా గడుస్తోంది.

పోతే, అక్కడ అప్పుడే రాక్షసుడు వాళ్ళను చెట్టుదగ్గరకి తీసుకువెళ్ళాడు. ఉరి త్రాళ్ళు తగిలించివేశాడు. చాటున ఉన్న ఉదయనుడు ముందుకు ఉరకబోయేటంతలో 'అగు' అనే కేక వినిపించింది.

విస్తుపోయి చూచాడు ఉదయనుడు. ఆ కేక పెట్టినది ఎవరు? గడ్డపువాడే. వాడు రాక్షసుడితో యిలా చెబుతున్నాడు: "వీళ్ళని రక్షిద్దామనే ఉద్దేశ్యంతో యిన్నాళ్ళూ ఒక రహస్యం నీతో చెప్పకుండా దావాను. కాని అది దాచికూడా వీళ్ళని రక్షించలేక పోయాను. పైగా యిప్పుడు నా ప్రాణానికే ముప్పు వచ్చింది. కనుక, ఇక దాచను,

'చందమామ'

ఇంత కాలమూ నిన్నూ నన్నూ మోస
పుచ్చుతూ వచ్చిన ఈ ముగ్గురు కుర్ర
వాళ్ళూ కవలలు” అని యింకా ఏమో
చెప్పబోతుండగా రాక్షసుడు,

“ఏమిటి! కవలలా? మళ్ళీ నన్ను మోస
పుచ్చటానికి చూస్తున్నావల్లే ఉందే! వీళ్లు
కవలలే అయినట్లయితే, నాకా చిక్కకుండా
పోవటం?” అన్నాడు.

అప్పుడు గెడ్డపువాడు “నిజమే. నీవు
కావాలనే వీళ్లను వదిలేశావు” అంటూ,
కవలసోదరుల దృష్టి లోపాలను గురించి
దానిని తను సరిచేయాడాన్ని గురించి అంతా
తెలియచేశాడు గత్యంతరం లేక.

అంతావిని రాక్షసుడు, ‘బలికి కావల
సిన యాభైమంది కవలలూ సమకూరినట్టే
కదా? నీవు చెప్పిందంతా నిజమేనని నన్ను
వలిసిందేనా? వీళ్లు కవలలు అవునో కాదో
ఎలా రూఢి అవుతుంది? నాళ్లనే అడుగుతా’
అని చెప్పి సంధ్యా నిశీధులవైపు తిరిగాడు.
“మా వాడు చెప్పిందంతా నిజమేనా?
నిజం కప్పిపుచ్చినా మీ ప్రాణాలు దక్కవు.
కనుక అబద్ధమాడకండి. నిజంగా మీరు
కవలలే అయినట్లయితే ఒక మహత్తరమైన
కార్యంకోసం ప్రాణాలర్పించామనే తృప్తి
అయినా వుంటుంది మీకు” అన్నాడు.

ఇందుకు సంధ్యానిశీధులు “నిజమే”
అన్నారు కన్నీరు కారుస్తూ.

పొంచివున్న ఉదయనుడు నిశ్చేష్టుడై
పోయాడు. నమ్మి గెడ్డపువాడిని ప్రాణాలతో
వదిలినందుకు యిదా ఫలితం అనిపిం
చింది. వాడిని అమట్టున సరికిపారేద్దామా
అనుకున్నాడు. కాని అంతలోనే రాక్షసుడి
గొంతు వినిపించింది.

“అయితే ఆ మూడోవా డేడి?” అని
రాక్షసుడు ప్రశ్నించాడు.

అందుకు గెడ్డపువాడు, “వాడు యింటికి
పోయివస్తానని చెప్పి వెళ్లి యిప్పటికి వారం

చోజులైంది. ఈపాటికి తిరిగి రావలసిందే. దారిలో ఏదైనా ప్రమాదం సంభవించిందో, యేమో ! ఇంతలో వస్తాడనే నమ్మకంకూడా నాకులేదు ” అన్నాడు.

“సరే. ఆలస్యం ఎందుకు. రేపే బలి పూర్తి చేసి, దేవిని ప్రసన్నం చేసేసు కుంటాను. ఏర్పాట్లన్నీ చేయాలి. నిన్ను నమ్మి వదులుతాననిమాత్రం అనుకోకు ” అంటూ రాక్షసుడు గెడ్డపువాడినీ, సంధ్యా నీశీధులనూ, రాజభటులనూ ఒక్కొక్కళ్లను ఒక్కొక్క చ్చెట్టుకి అంటగట్టి, పెద్దపెట్టున నవ్వుతూ గెడ్డరూపంలో ఆకాశమార్గాన ఎగిరిపోయాడు.

రాక్షసుడు వెళ్లి వెళ్లడంతోనే ఉదయ నుడు కత్తిదూసి ఒక్క పరుగున గెడ్డపు వాడున్న చెట్టువద్దకు పోయి, వాడిని నరక ఖోయాడు.

“ఆగు. తొందరపడకు. నేను చెప్పేది సొంతంగా విని ఆపైన నీ యిష్టం వచ్చి నట్టు చెయ్యి ” అన్నాడు.

“వినేదేమిటి. విన్నదిచాలు. ప్రాణాలతో వదిలినందుకు బాగా చేశావు. నిన్నేంచేసినా పాపంలేదు. ఇంకా ఆగమంటావేమిటి ? ” అంటూ హుంకరించాడు ఉదయనుడు.

“అబ్బాయీ ! నీవు యిలా అపోహపడటంలో ఆశ్చర్యం లేదులే. ఐనా చెప్పేది విను : ఈ క్షణానికి తప్పించుకుని బైట పడితే చాలుననే ఉద్దేశంతోనే నేను వాడికి మీ జన్మరహస్యం చెప్పవలసి వచ్చింది. తప్పించుకోటానికి మరోమార్గం లేదు. నా స్థానంలో నీవున్నా మరేమీ చెయ్యలేవు. నా ఉపాయం పారింది. రేపటివరకూ వాడు ఆ గటం నిజంగా మన అదృష్టమే ” అన్నాడు గెడ్డపువాడు.

ఉదయనుడు ఆలోచనలో పడ్డాడు. కొంచెం వస్తాయించి, “సరే, నిన్ను నమ్మామే అనుకో, తెల్లవారేలోగా వాడికి

చిక్కకుండా మనమందరం తప్పించుకొపటం ఎలా?" అన్నాడు.

అప్పుడు గెడ్డపువాడు, "అదీ ఆలోచించా. చెప్పతా. ముందు వీళ్ళ కట్టుకూడా విడిపించుదాం పద" అంటూ సంధ్యానిశీధులనూ, రాజభటులనూ విడిపించాడు. తర్వాత వాళ్ళని వెంటబెట్టుకుని కొలను దగ్గరికి వెళ్లాడు. వీళ్ళని చూస్తూనే మన రాకుమారైలు ఒడ్డుకి వచ్చేశారు.

గెడ్డపువాడు ఉదయనుడిని చూచి, "అ ఎట్ట అంజనం యిలా తే" అన్నాడు.

రాకుమారైలను దగ్గరకు రమ్మని పిలిచాడు. వాళ్ళు వచ్చాక ఆ ఎర్ర అంజనం

తీసి సుహాసిని భుజానికి రాచాడు. వెంటనే ఆమె చెయ్యి మాయమైంది. తర్వాత సుభాషిణిని కూర్చోబెట్టి మోకాలిదగ్గర రాచేసరికి ఆమె కాలు మాయమైంది. మరి కాస్త అంజనం తీసి సుకేశిని కళ్ళకు రాచాడు. దానితో ఆమె కళ్ళు రెండూ పోయాయి. ఈవిధంగా రాకుమారైలు ముగ్గురికీ అంగవైకల్యం కల్పించటంచూచి ఉదయనుడు "ఏమిటి దారుణం, ఏదో ఉపాయం చెబుతానని చెప్పి యిదా సువు చేసే పని" అని ఉగ్రుడైపోయాడు.

"ఎంతకూ నీ తొందరపాటు మాత్రం మానవుకదా? అన్నింటికీ అలా అనుమాన పడతావేమిటి?" అంటూ గెడ్డపువాడు ఉదయనుడి చెవిలో ఏదో చెప్పాడు.

ఉదయనుడు కొంత తృప్తిపడి, "మరి, ఇంత కాలం ఏవిధమైన అవయవ లోపమూ లేకుండావుండి, రేపు వాడు వచ్చి చూచేసరికల్లా ఇలా జరిగితే వాడు నీపైన అనుమానపడడా? దీనివల్ల మనకు కలిసి వచ్చేదేముంది?" అని అడిగాడు.

"అదంతా తర్వాత చూదాం. ప్రస్తుతం యింతకంటే మార్గం లేదు. రేపు వాడు వచ్చేవేళకి మేము ఎప్పటిలాగా చెట్లకు

కట్టివెయ్యబడి వుంటాం. నీవు మాత్రం భస్మం చల్లుకుని అదృశ్య రూపంలో వుండి ఏమి జరుగుతుందో కనిపెడుతూ వుండు” అన్నాడు గెడ్డపువాడు.

ఉదయనుడు తెల్లబోయాడు. “అ భస్మమే వుంటే యిన్ని పొట్లెందుకు వస్తయ్. శ్రావస్తినండి వచ్చేటప్పడు అది కాస్తా పోగొట్టుకున్నాను.” అన్నాడు సిగ్గు పడుతూ.

“ఏమిటి? పోగొట్టుకున్నావా? ఫరవా లేదులే. నీవు మాకు యిచ్చి వెళ్లిన భస్మం మేము వాడలేదు. ఇదుగో” అంటూ పొట్లం తీసి యిచ్చాడు.

ఆ తర్వాత ఉదయనుడు వాళ్లని మళ్లీ ఎప్పటిలా చెట్లకు కట్టివేసి, తను అదృశ్య రూపంలో వుండిపోయాడు.

మరునాడు, తెలతెల్లవారుతూ వుండగా నుడిగాలి ప్రారంభమైంది. రాక్షసుడు వస్తున్నాడుకదా అనుకున్నారు అందరూ. సంధ్యా నిశీధులూ, గెడ్డపువాడూ రాజ భటులూ ఎంతో ఆలసిపోయినవాళ్లలా చెట్లకి జేరగిలబడి వున్నారు. మరి కొద్ది పేపటికల్లా రాక్షసుడు రానేవచ్చాడు. అతని

వెంట గండగొడ్డళ్ళు భుజాన వేసుకున్న యిద్దరు భటులు వస్తున్నారు. ఆ వెనక ఎంతోమంది పరివారం పూలదండలతో నడిచి వస్తున్నారు.

సంధ్యా నిశీధులున్న చోటికి చేరుకుంటూనే రాక్షసుడు తనకు ఏర్పరచిన సింహాసనంపైన అధిష్టించాడు. “కొలనులో కవలలందరకూ స్నానాలు చేయించి, దివ్యంగా అలంకరించి ఒక్కొక్కళ్లనీ తెచ్చి, నా ఎడట నిలబెట్టండి” అని పరివారానికి ఆజ్ఞాపించాడు.

వెంటనే ఎవరి పనులలో వారు నిమగ్నమై పోయారు. ఒకరు స్నానాలు చేయిస్తున్నారు.

మరొకరు వస్త్రాలు ఆలంకరిస్తున్నారు. అలంకరణ పూర్తియైనవారినల్లా రాక్షసుడి ఎదుట నిలబెట్టుతున్నారు. రాక్షసుడు బ్రహ్మనందభరితుడవుతున్నాడు. తన ఎదుట తెచ్చి నిలబెడుతున్న రాకుమారైలను, రాకుమారులను చూస్తూ, “నీవు కనకపురి రాకుమారైవుకదా? నీవు అపం తీశ్వరుని అందాలభరిణివు కదా? నీవు మణిపుర రాకుమారుడవు కదా?” అంటూ పేరుపేరున పరామర్శిస్తూన్నాడు. పాపం వాళ్లు తలలు వంచుకొని కన్నీరు మున్నీరుగా విలపిస్తున్నారు.

ఇంతలో ఒక పరిచారిక మరొక రాకుమారైను తీసుకువచ్చి నిలబెట్టి, “ఇదేమిటి ప్రభూ! ఈ గుడ్డిదాన్ని తెచ్చారే, దేవి స్వీకరిస్తుందా?” అన్నది.

రాక్షసుడు నివ్వెరపోయి, “ఏమిటి? గుడ్డిదా?” అంటూ సింహాసనం దిగి ఆ రాకుమారైను పరిశీలించబోయేటంతలో మరొక పరిచారిక, “ఈ కుంటిదాన్ని తెచ్చారేమిటి? ప్రభూ” అంటూ తను తెచ్చిన రాకుమారైను రాక్షసుడి ఎదుట వుంచించి.

రాక్షసుడు కోపం పట్టలేకపోయాడు. కళ్ళ వెంట నిప్పులుగక్కుతూ — “మోసం!

ద్రోహం!” అని భూమ్యూతాశాలు దద్దరిల్లేటట్లు అరిచాడు.

ఇంతలో మరో పరిచారిక, “ఈ రాకుమార్తెకు కళ్లేలేవు మరాజా!” అంటూ తనవెంట తెచ్చిన రాకుమార్తెను రాక్షసుడికి చూపించింది.

రాక్షసుడి కోపం మిన్నుముట్టింది. ఒక్క ఉరుకున గెడ్డపువాడివగ్గరికి వెళ్ళి చెట్టుతోసహా పెళ్లగించాడు. గెడ్డపువాడివంక చూచి, “ఏమిటి ద్రోహం! లక్షణమైన కవలలను తెచ్చి కొలనులో వేశానే. ఇప్పుడి కురూపులెక్కడినించి వచ్చారు? ఇది నీ

పనే. ఉన్నది వున్నట్టు చెప్పుతావా, లేక ముందు నిన్నే యిక్కడ బలి ఇచ్చేయమంటావా?” అని గద్దించాడు.

తొణకలేదు గెడ్డపువాడు. “కేకలవల్ల ప్రయోజనంలేదు. ఈ పని నేను చేశానని కదూ, నీ అనుమానం? ఒక్క క్షణం ఆగి, చెప్పేదంతా విను. ఆపైన నీ యిష్టం వచ్చినట్లు చెయ్యి” అన్నాడు కరుకుగా.

“చాల్లే. యేర్పాట్లన్నీ సిద్ధం చేసుకు వస్తే అవన్నీ మంటగలిపావు. అవేదోత్సరగా అఘోరించు” అన్నాడు, ఆ చెట్టుని అమాంతం కింద పడవేస్తూ.

“వాళ్లకి ఈ అంగవైకల్యం ఎలా ఏర్పడిందో నాకూ తెలియదు. ఐతే, ఒకలాగా జరిగివుండవచ్చని నాకు తోస్తున్నది. ఇలా చేయగలిగిన ప్రజ్ఞ తప్పించుకుపోయిన ఆ ఉదయనుడికే వున్నది. కవలలకు నేను దృష్టిలోపం పొగొట్టినప్పుడు ఈ రహస్యం కాస్తా చెప్పివేశాను. అందుకు కావలసిన అంజనాలూ అవీకూడా వాడివద్దనే వుండి పోయినై. వాడు బ్రతికేవుంటే ఎప్పుడో ఒకప్పుడు నీకు చిక్కకపోడు. అప్పుడు వాడి చేతనే వీళ్లకి మళ్ళీ ఈ అంగవైకల్యం పొగొట్టించవచ్చు. అప్పటివరకూ ఈ కుర్రవాళ్లను బంధించి వుంచు. ఇదే నేను నీకు చెప్పగల సలహా. తరువాత నీ యిష్టం” అన్నాడు.

“సరే కానిప్పు. ఈసారి వాడు చిక్కాడా, చచ్చాడన్న మాటే! ముందు మీ సంగతి చూడాలి. వదండి” అంటూ రాక్షసుడు సంధ్యా నిశీధులనూ, రాజభటులనూ,

గెడ్డపువాడినీ ఒక్కత్రాటితో బంధించి తన వెంట లాక్కుపోయాడు.

ఇదంతాచూస్తూ ఉదయనుడు రాక్షసుని వెంటబడిస్తూనే వున్నాడు. కొద్దిదూరం పోయి రాక్షసుడు ఒక అకులగుట్టదగ్గర ఆగాడు, గెడ్డరూపం పొంది విశాలమైన తన రెక్కలను విసురుగా ఆడించేసరికి ఆ అకులన్నీ చెల్లాచెదరైపోయి ఆ చోట భూమిలోకి ఒక ద్వారం ఏర్పడింది. రాక్షసుడు సంధ్యా నిశీధులనూ, గెడ్డపువాడినీ, భటులనీ అద్వారంగుండా లోపలికి త్రోశాడు. వెంటనే మళ్ళీ ఆసులు కూడదీసి ద్వారం మూసివేసి, కొలనువద్దకు వచ్చాడు.

అలంకరణ పూర్తిఅయిన కవలలను జాగ్రత్తగా చూస్తూవుండమని అక్కడి పరిచారకులనూ భటులనూ హెచ్చరించాడు. అంగవైకల్యం ఏర్పడిన సుహాసినీ, సుభాషిణీ, సుకేశినీలను ఎత్తుకొని గెడ్డరూపంలో ఎగిరిపోయాడు. —[ఇంకా వుంది]

రామన్నపాలెంలో ఒకయింట అరుగుపైన రంగన్న అనే మూడవతరగతి విల్లవాడొకడు తెనుగుపాఠపుస్తకం తీసి చదువుకుంటున్నాడు. వాడు చదువుతున్నది నక్కమీద పాఠం. 'నక్క జిత్తులమారి జంతువు' అని వాడు గట్టిగా చదివేసరికి, అక్కడికి దగ్గరగానే ఉన్న పొలంలోంచి పొతూన్న ఒక నక్కకి ఆ వాక్యం వినపడింది. తన తెలివితేటలు పుస్తకాలలోకి కూడా ఎక్కి పోయాయని తెలిసి నక్క ఒక్కమారుగా ఉబ్బి తబ్బిబ్బులైంది.

ఆ పక్కనే అటునుంచి ఇటూ, ఇటునుంచి అటూ వంకరటింకరగా నడుస్తూ వున్న ఒక పిత నక్కనిచూసి, 'ఏమిటి బావా, విశేషం? మంచి హుషారుగా ఉన్నావే!' అని అడిగింది.

'ఇంతకన్నా ఏంవిశేషం కావాలి పితా? ఆ అరుగుమీద కూర్చుని చదువుతున్న

కుర్రవాడి పాఠం వినపడటంలేదా నీకు? నేను 'తెలివైన జంతువు'నని మనుషులు కూడా తమ పుస్తకాల్లో రాసేసి మెచ్చుకుంటున్నారు!' అని నక్క ఒక్కమాటు గర్వంగా తోక యూడించింది.

"నేను మర్యాదగా 'బావా' అని పిలిస్తే నన్నీ నక్క 'పితా!' అని పిలుస్తోంది. మనుషులు మెచ్చుకుంటున్నారని దీని కెంత గర్వంగా ఉంది! దీని పొగరు అణచాలి!" అనుకుంది పిత.

ఇలా అనుకొని పిత, "అది సరేగాని బాసగారూ, 'జిత్తులమారి' అంటే 'మోసకారి' అని అర్థం కదా! ఇది మెచ్చుకోడం ఎలా ఔతుంది?" అంది.

ఇది వినేసరికి నక్కకి కోపంవచ్చి 'పితా నీ కెంత ఆసూయ! లేని అర్థాలు తీసి మెప్పును దెప్పుగా మార్చేసి చెబుతున్నావే!' అంది.

పీత చిరునవ్వుతో, “బావా! నువ్వు తెలివైనవాడివే కావచ్చు కాని నీకంటే తెలివైన వాళ్ళుకూడా ఉండొచ్చు!” అంది.

నక్కకికోపం ఎక్కువై, ‘ఏమిటి? నాకంటే తెలివైనవాళ్ళున్నారా?’ అంది.

‘లేకేమి? మేమే’ అన్నది పీత.

‘ఏమిటి? తిన్నగా సూచిగా నడవటం చేతకాక అడ్డ దిడ్డంగా నడిచే పీతలా నక్కలకన్న తెలివైనవి!’ అంది నక్క.

అణిచేసుకున్న నవ్వుతో పీత, “బావా, మేమేగనక సూచిగా నడిచిపోతే మాతో సమంగా ఏ ఇంతువు రాగలదు?” అని చమత్కారంగా సమర్థించుకుంది.

‘ఈ కబుర్లకేం లేవోయ్!’ అంది నక్క.

‘కబుర్లు కావు. కావలిస్తే పందెంవెయ్యి నువ్వు. మనలో ఎవ రెక్కువ వేగంగా వెళ్ళగలరో తెలిసిపోతుంది!’ అన్నది పీత.

పీత ఇంత ధైర్యంగా చెప్పేసరికి నక్కకి ఆశ్చర్యంవేసి, ‘సరే, ఐతే మనం ఇద్దరం ఆ పొలంలో ఈ గట్టునుంచి ఆ గట్టువరకా పరుగెత్తుదాం, నీవస తెలిపాతుంది!’ అంది. సరేనని వొప్పకుంది పీత.

పీతా నక్కా పొలం మొదటిగట్టువద్దకు పోయాయి. ‘సరిగ్గా ఒకళ్ళపక్కన ఒకళ్ళు నిలిబడాల’ంది నక్క.

‘అలాకాదు, నీకంటే నేను ఎక్కువ వేగం కలదాన్ని గనక నేను కాస్త వెనక నున్నా ఫరవాలేదు.’ అంటూ పీత నక్క వెనకాల నిలిచింది.

‘మన ఇద్దర్లో ఎవరు పందెం గెలిచిందీ చెప్పటానికి మధ్యవర్తి ఎవరైనా ఉండవద్దా?’ అంది నక్క.

ఆ సమయానికి కాకమ్మ అలా పోతూ కనపడేసరికి పీత దాన్ని ఆపి, ‘కాకమ్మక్కా, ఒక్క క్షణం అవతలగట్టుమీద ఆగి మాకోసం ఎదురుచూద్దా. మాలో ఆక్కడికి ఎవరు ముందు వేరుకున్నదీ చెప్పి, పోదు

గాని' అని వేడుకుంది. కాకమ్మ, 'సరే' అని ఎదురుగట్టుపైన వాలింది.

నక్క, 'వన్, టూ, త్రి' అని పరుగుచుు కుంది. పీతమాత్రం పరుగెత్తలేదు. అది చేసినదల్లా నక్క 'త్రి' అనేసరికి ఒక్క ఎగురు ఎగిరి తన డెక్కలతో నక్క కుచ్చు తోక కొనను కరిచి పట్టుకుంది.

నక్క అవతలిగట్టున కాకమ్మవద్దకు ఇట్టే చేరుకుని ఒక్కమాటు వెనక్కితిరిగి, 'పీతా, కోతలు కోశావు! ఏమాత్రం నడి చావు? అంగుళమా? రెండంగుళాలా?' అని హేళనచేస్తూ, పీత ఎంతదూరంలో ఉన్నదీ చూడబోయింది.

నక్క వెనక్కితిరిగింది. దానితోక కాకమ్మ ముందుకు రావటంతోనే పీత పట్టువదలి కాకమ్మ కాళ్ళవద్ద నిలిచి, 'నక్కబావా, ఇంకా వెనకదృష్టిలోనే ఉన్నావేమిటి? నీ కన్న ముందే ఇక్కడ చేరుకుని నీకోసం కనిపెట్టుకూచున్నా!' అంది.

నక్క ఆశ్చర్యంతో కాకమ్మవైపు తిరిగే సరికి పీత ప్రత్యక్షమైంది. చేసేదిలేక నక్క, 'పీతబావా, నువ్వే గెలిచావు!' అంది.

పీత, "అ, అలాగ మర్యాదగా విలవటం నేర్చుకో. 'నా అంత తెలివైనవాళ్లు లేరు'

అన్న అహంకారం ఎవళ్ళకి పనికిరాదు సుమా. ఇప్పుడైనా తెలుసుకో" అంది.

నక్క నోరెత్తకుండా తోక వాలుకుని అక్కడనుంచి మెల్లగా జారింది.

కాకమ్మ జరిగినదంతా పీతవల్ల తెలుసుకుని, 'తమ్ముడూ, ఒకమాటు ఈ నక్క నా సంగీతం వినటానికి వచ్చినట్టేవచ్చి నన్ను మోసంచేసి, నా నోటినుంచి పడి పోయిన మాంసంముక్క ఎత్తుకు పారి పోయింది. నువ్వు చెప్పినట్టుగా, తాడిని తన్నినవాడుంటే, వాడి తలతన్నే వాడూ ఉంటాడు. మంచి బాగా బుద్ధిచెప్పేవు దీనికి' అంటూ తనదారిని తను పోయింది.

సప్తసముద్రాలకు అవతలనున్నది నవ ద్వీపం. ఆ ద్వీపంమధ్యని ఒక కొట. ఆ కొటను అనుకొని పెద్ద తోట, తోటమధ్యని ఒక దివ్య భవనం. భవనంచుట్టూ మానవ మాత్రులు దాట శత్రుకాని ఏడు కంద కాలు. భవనంలో వున్నది ఆ ద్వీపాన్ని పాలించే దిలీపమహారాజుకుమార్తె అపురూపు సుందరి. రాకుమార్తె ఒక శపథంపట్టింది; "ఎవరైతే సప్తసముద్రాలూ దాటి ఆ కందకాలు దాటి తన భవనం చేరుకోగలరో వారి నే వివాహం చేసు కొంటాను" అని. ఇదివిని దేశదేశాలనుండి ఎందరో రాకుమారులు వస్తున్నారు. వచ్చిన వాళ్లు ఆ ఏడు కందకాలలో ఏదో ఒక దానిలో పడిపోతున్నారే కాని ఒక్కరూ నెగ్గటంలేదు.

ఇలా బయలుదేరినవాళ్లలో కుంతల దేశపు రాకుమారుడు కళాధరుడు ఒకడు.

అతడు కొయ్యబొమ్మలు చెక్కటంలో అతి నేర్పరి. కళాధరుడు ఒక పెద్ద నావలో బయలుదేరాడు. దారిమధ్యని తుపాను పట్టింది. కళాధరుడు నావను దగ్గరలో నున్న ఒక ద్వీపానికి చేర్చాడు. ఊసుపోక కోసం అతడు తనవద్దనున్న పరికరాలతో కొయ్యచిలుకలు చెక్క నారంభించాడు. ఒకి సూరు చిలుకలు చెక్కాడు. వాటికి చక్కటి రంగులు వేశాడు.

ఇంతలో తుపానుసద్దుమణిగింది. సూరు చిలుకలతోసహా తిరిగి బయలుదేరాడు.

అదే సమయాన బ్రహ్మ ఆకాశమార్గాన పోతున్నాడు. సముద్రమధ్యంలో ఒంటిగా ప్రయాణం చేస్తున్న కళాధరుణ్ణి చూచి ఆశ్చర్యపోయాడు. అతనికూడావున్న ఆ వంద కొయ్యచిలుకల్ని చూచి, "అహ! ఎంత నేర్పుగా చెక్కాడు, జీవకళ ఉట్టి పడేటట్టు! వీటికి ప్రాణం పోస్తేనే!" అను

కున్నాడు. అనుకోవడ మేమిటి? ప్రాణం పోశాడు. వెంటనే కళాధరుడి పడవలోని నూరుచిలుకలూ రెపరెప రెక్కలు కొట్టు కుంటూ ఎగిరిపోయినై.

చిలుకలు యిలా ఎగిరిపోయినందుకు కళాధరునికి ఒకవంక అశ్చర్యమూ, మరి ఒకవంక విచారమూ కలిగినై.

ఎన్నో కష్టాలుపడి అతడు అరు సముద్రాలు దాటేశాడు. విడవ సముద్రంలో ప్రవేశించేసరికిల్లా ఇంకొక గొప్ప తుపాను పట్టి పడవ ముక్క ముక్కలైపోయింది. అతడు ఎలాగో తీరం చేరుకున్నాడు.

తను ఏ దేశానికి వచ్చిందీ తెలియక అక్కడ భోగట్టా చేయగా, అదే నవదీప్వ మని తెలిసింది. ఉప్పొంగిపోయాడు కళాధరుడు. క్షణమైనా జాగుచేయక సరాసరి రాజువద్దకు వెళ్లాడు.

నవమోహనాకారుడైన కళాధరునిచూచి, రాజు జాలిపడ్డాడు: తన కుమార్తె పట్టిన ప్రతిజ్ఞనుగురించి తెలియజెప్పాడు. ఇందు కోసమై వచ్చిన ఎందరెందరో వీరులూ శూరులూ మడసినారనీ, కనుక అసాధ్యమైన ఈ ప్రయత్నం చేయటం క్షమకరం కాదనీ హెచ్చరించాడు.

‘నాకు అసాధ్యమనేది లేదు. నా శక్తి సామర్థ్యాలు తెలుసుకునే వచ్చాను’ అన్నాడు కళాధరుడు. బ్రహ్మాండమైన సింహద్వారం తెరచి, అతనిని లోనికి వదిలాడు ద్వారపాలకుడు. ద్వారం దాటగానే ఆ ప్రదేశమంతా నిర్మానుష్యంగా ఉన్నది. కొంతదూరంలో లోతైన ఒక కందకం కనిపించింది. అందులో ఏమీ లేదు. ధైర్యశాలి అయిన కళాధరుడు ఈ కందకం అతి సులువుగానే దాటగలిగాడు.

కొంచెం దూరాన సరిగా మునపటంతే లోతూ వెడల్పూ గల మరిఒక కందకం అగపడింది. ఈ కందకం నిండుగా కనకన

లాడే నిప్పులున్నై. ఐనా ఒక కందకం దాటేవుండటంచేత, ఆ సులువు చూచు కుని చాకచక్యంతో ఇదికూడా దాటివేశాడు.

తరువాతి కందకంలో జోరుగా ప్రవహించే నీరున్నది. కళాధరుడు ఒక్కగెంతు వేశాడు. కాని పాపం, కాస్తంతలో గురి తప్ప నీటిలో పడిపోయాడు. కందకపు గోడలు ఎటుచూచినా నున్నగా ఉండటం వల్ల చేతికి పట్టుదొరకలేదు. కనుక ఎక్కి పైకి రావటానికా వీలేదు. చేసేది లేక, అతడు అలా అక్కడనే ఈదుకొంటూ నీటిపైన తేలివున్నాడు. కొంచెం సేపటి కల్లా బిలబిలమంటూ కొన్ని చిలకలు ఒక

మానుషలక పట్టుకవచ్చి కందకంలో పడ వేశాయి. అది అందుకుని కళాధరుడు దానిమీద కూర్చున్నాడు. ఇందువల్ల అతడు ఈదవలసిన బాధ తప్పిపోయింది. అంతలోనే మరికొన్ని చిలకలు ఒకమోకు మోసికొని వచ్చి, దానిని ఒక చెట్టుకి మెలి వేసి, రెండవకొన కందకం లోపలికి విసిరినై. ఆ మోకు అందిపుచ్చుకొని కళాధరుడు పైకి వచ్చేశాడు. అతడు గట్టుపైకి వచ్చేసరికల్లా మంచి మంచి ఫలాలు నిద్ధంగా ఉన్నాయి. అవి అరగించి అతడు సేద తీర్చుకున్నాడు. సైమితపడినతరువాత చూడగా ఆ పలక తన పడవకు అమర్చిన పలకే! ఆ మోకు తన పడవకు కట్టిన మోకే!! తనను రక్షించిన ఆ చిలకలు తను సృష్టించిన కౌయ్యచిలకలే!! అతడు చూస్తూవుండగానే అవి ఎగిరిపోయినై.

విచిత్రమైన ఈ సంఘటనకు విస్తు పోతూ, ముందుకు సాగాడు కళాధరుడు. ఆ తరువాత దాటవలసిన కందకాలు ఒక దానికంటే ఒకటి మరింత భీతావహంగా కన్పట్టినై. నాలుగవ కందకంలో నాగు పాములు బుసలుకొడుతూ విషం కళ్ళుతూ వున్నై. దీనిని చాకచక్యంతోనే దాట

గలిగాడు. ఐదవదానిలో ఆకలిగొన్న సింహాలూ, అనేకమైన అడవిజంతువులూ గోండుపెడుతున్నవి. కళాధరుడు వాటి బారిని పడకుండా ఆ కందకమూడూకాడు. ఆరవదానిలో అతి క్రూరమైన మొసళ్లూ, జలచరాలూ నోళ్లు తెరుచుకు కనిపెట్టు తున్నాయి. చతురుడైన కళాధరుడు ఈ కంద కమూ అపాయము లేకుండానే దాటాడు.

ఈవిధంగా ఇప్పటికి ఆరు కందకాలు దాటుకువచ్చాడు. ఇంకొక్కటే మిగిలి వున్నది. అది దాటేస్తే తిన్నగా భవనంలోకి వెళ్లి రాకుమారిని చేపట్టడమే! 'ఆరు కందకాలు దాటిన నాకు ఇంకొక్కటి దాటడం ఏపాటి?' అనే నిబ్బరంతో అతడు సాగిపోయాడు.

చిట్టచివరకు ఏడవ కందకం వచ్చే సింది. ఇందులో హడిసిన బల్లెలు వరస వరసలుగా అమర్చబడివున్నాయి. ఇది దాటడమనేది కళాధరునికి అతి సుకర మని తోచింది. ఒక్కఊపుతో అతడు బలం కొద్ది గెంతు వేశాడు. వేశాడే కాని, పాపం, కాలు జారి కందకంలో పడిపోయాడు! పడిపోవడమేమిటి? బల్లెలు గుచ్చుకుని తక్షణమే ప్రాణాలు విడిచాడు!

ఇప్పటికి కళాధరుడు ఇక్కడప్రవేశించి ఏడవరోజు. అతని గతి ఏమైందో మాతా మని రాజు బయల్దేరి వచ్చాడు. రాజు వచ్చేసరికల్లా కందకములో పడిన కళా ధరుడు కంటపడ్డాడు. అతనిచుట్టూ లెక్క లేనన్ని చిలుకలు గుమికూడి విచారముతో అరుస్తున్నై.

ఈ దృశ్యం చూచినతోనే రాజు గుండె నీరైపోయింది. “నోరులేని ఈ చిలుకలకు వున్నపాటి జ్ఞానం అయినా లేదే నా కుమార్తెకు? ఆ దుర్మార్గురాలి కారణంగా యిక ఎవరూ బలికావటానికి వీల్లేదు. ఈ దుర్మయం యింతటితో ఆగాలి; లేదా ఆ

దుర్గారురాలైనా బలికావాలి” అంటూ ఉగ్రుడైపోయాడు. సరాసరి కుమార్తెవద్దకు వెళ్ళాడు. “నీమూలాన ఎందరు ప్రాణాలు కోల్పోతున్నారో గ్రహించలేక పోతున్నావు. నీ శపథం వదిలించుకో. లేదా, నీవే ఈనాడు బలి అవుతావు. నీ మూర్ఖత్వంవల్ల ఎంచక్కటి రాకుమారుణ్ణి పొట్టబెట్టుకున్నావో చూద్దువుకాని, రా” అంటూ చరచర లొక్క వచ్చాడు.

రాజు తిరుగ వచ్చేసరికల్లా ఏమి చిత్రం! చిలుకలు కొన్ని కళాధరుని గుండెపైన కూర్చుని ఏవో ఆకులు నోటిలో కూరుతున్నై. మరికొన్ని చిలుకలు వేరుముక్కలు కరుచుకుని, బల్లెపుమొనలు గుచ్చుకొనివున్న చోటులందెల్లా రాస్తున్నాయి. తక్కిన చిలుకలు ప్రశస్తమైన ఫలాలు నోట పెట్టుకుని సిద్ధంగా కూర్చున్నాయి.

కళాధరుడు కొంచెము కదలజొచ్చాడు. తన తప్పిదానికి క్షమించుమని రాజకుమారి

తండ్రిపాదాలమీద పడింది. రాజు అజ్ఞాపించగా, తక్షణమే అస్థానవైద్యులు వచ్చారు. కళాధరునికి చికిత్స చేశారు. బలగమంతా అనేకవిధాల ఉపచారాలు కావించారు. కొంచెం స్తిమితపడగానే అతనిని కోటకు కొనిపోయారు. చిలుకలు కూడా అతనివెంట కోటకు వెళ్ళాయి.

కొద్దికాలానికే కళాధరునికి గాయాలు మానిపోయి, బాగా నిమ్మళించింది. రాజు తన కుమార్తెనిచ్చి అతి వైభవంగా పెళ్ళి చేశాడు. ప్రాణదాతలైన ఆ రామచిలకలు నూరింటికి మరునాటికల్లా నూరు బంగారు పంజరాలు తయారై వచ్చినై. ఎంతో అప్యాయంతో ఆ నూతన దంపతులు వాటిని ఆ బంగారు పంజరాలలో పెట్టి, వాటికి కావలసిన సదుపాయాలన్నీ అమర్చారు. తెల్లవారి పంజరాలు తెరచిచూడగా, ఆ నూరు రామచిలకలూ కళాధరుడు తయారువేసిన కొయ్య చిలుకలుగా మారిపోయివున్నై!!

త్యాగశీల

గోదావరిజిల్లా పెనుగొండగ్రామంలో ఎక్కువ మంది వైశ్యులుండేవారు. వారి అందరిలో కుసుమశ్రేష్ఠి సకల ఐశ్వర్యసంపన్నుడూ, సత్కార్యములయందు ఆసక్తి కలవాడున్ను. ఆయన సతిమణి కుసుమాంబకూడా ధర్మ నిరతి కలదై, ఆహా అనిపించుకొంటూ వుండేది. అందుచేత ఈ పుణ్యదంపతుల పైన కులమువారందరకూ భక్తిభావం కుదిరింది.

కుసుమశ్రేష్ఠికి అన్నీ బాగానే వున్నాయి కాని, సంతతి లేని లోపంమట్టుకు సదా వీడిస్తూ వుండేది. సంతతికోసం ఆ దంపతులు చేయని పూజ లేదు, ఆచరింపని వ్రతం లేదు. ఐనా, ఫలితం లేకపోయింది. చివరకు వేదవేత్తలైన బ్రాహ్మిలు అతనితో 'ఓయి శ్రేష్ఠి! నీవు పుత్రకామ్యేష్ఠి యాగం చేస్తేవా, నీ కొరిక ద్విగుణీకృతంగా ఫలి ముంది' అని సలహా చెప్పారు.

వారి సలహాను శిరసావహించి, శ్రేష్ఠి వెంటనే యజ్ఞానికి ఏర్పాట్లు కావించాడు. అత్యంతమైన భక్తిశ్రద్ధలతో ఆ దంపతులు యాగం పూర్తిచేసేసరికల్లా అగ్నికుండం నుంచి దేవి వచ్చి ప్రత్యక్షమై వారికి ఫలాలు అనుగ్రహించింది. ఆ ఫలాలను వారు సంతోషంతో ఆరగించారు.

కొద్దికాలానికే కుసుమాంబ గర్భవతి అయింది. మరికొద్దిరోజులకల్లా దేవికటాక్షం వల్ల ఆమె కడుపున అపురూప సుందరులైన ఇద్దరు కవలలు పుట్టారు—అందులో ఒకడు పిల్లవాడు, ఒకతె పిల్ల. పిల్లకు వాసవాంబిక అనీ, పిల్లవానికి విరూపాక్షుడనీ నామకరణం చేసి, తలిదండ్రులు వారిని అల్లారుముద్దుగా పెంచుకొంటున్నారు. వరప్రసాదంగా పుట్టిన ఆ కవలలు అతి కొద్దికాలంలోనే సకల విద్యలయందూ ప్రవీణులై, యౌవనవంతులైనారు.

కుసుమశ్రేష్ఠి పెనుగొండలో ఉండే కాలమందు, వేగిదేశాన్ని విష్ణువర్ధన విమలాదిత్యుడు పాలించుతూ ఉండేవాడు. వేగిదేశానికి ముఖ్యపట్టణం రాజమహేంద్రవరం. ఒకప్పుడు విమలాదిత్యుడు కళింగదేశంమీదికి దండెత్తి వెళ్లి జయించాడు. ఐతే కళింగరాజు వెంటనే మళ్ళీ బలం సమకూర్చుకుని తిరుగుదాడి చేసి, విమలాదిత్యుణ్ణి ఓడించాడు.

ఈ దాడులు, దండయాత్రలు జరిగిన సమయంలో వేగిరాజ్యం అల్లకల్లోలమై పోయింది. అరాచకం అణచివేదామనే సంకల్పంతో సామంతరాజైన కుడ్యవర్ధను,

దండనాయకుడైన నృపకాయుణ్ణి, అమాత్య శిఖామణి బన విజ్ఞియను వెంటబెట్టుకుని, విమలాదిత్యుడు సంచారం బయల్దేరాడు. సంచారంలో రాజు పెనుగొండ సమీపాన విడిది చేశాడు.

రాజు వచ్చిన వైనం తెలియగానే, పెనుగొండలోని వైశ్యప్రముఖులు ఆయనను సందర్శించి, ఉచితనత్కారాలతో తోడుకొనివచ్చి తమ గ్రామంలో ప్రవేశపెట్టారు. శ్రీమంతులకు సాధ్యం కాని దేమి వుంటుంది! వారు రాజుకి చేసిన సత్కారం ఇటువంటిదీ అని నోటిమాటలతో వర్ణింప నలవికాదు.

వారు రాజును పురమంతటా గొప్పగా పూరేగించారు. ఉరేగింపు కాగానే, అందరూ ఒక ఘనమైన మండపం చేరుకున్నారు. అప్పటికప్పుడే అక్కడ వైశ్యస్త్రీలందరూ శృంగారంగా ముస్తాబులు చేసుకుని, సిద్ధంగా వుండి, మహారాజుకు మంగళహారతులిచ్చారు.

వైశ్యప్రముఖుల సన్మానానికి విమలాదిత్యుడు అపరిమితానందభరితుడయ్యాడు. ఆ సంతోషంలో ఆయన 'మా క్షేమం కొరిన ఈ ముత్తూరుదువలకు శ్రీకర

మైన తాంబూలం ఈయదలిచాము. ఎవరికి యివ్వటం?' అని ప్రశ్నించాడు.

అప్పుడు ఒక వృద్ధురాలు లేచి 'ప్రభూ! మా కులానికి కుసుమాంబాదేవి నే గ్రామంలో పెద్దగా ఎంచుకుంటున్నాము. తాంబూలం అందుకోటానికి ఆమె అర్హురాలు' అని చెబుతూ, కుసుమాంబను చూపించింది.

రాజు కోరినప్రకారం కుసుమాంబ తాంబూలం అందుకొనటానికని వెళ్ళింది. రాజు తాంబూలం అందిస్తూ కుసుమాంబ వక్కనే వున్న వాసవిని అట్టే చూచాడు. ఆమె అందానికి ఆయన ముగ్ధుడైనాడు.

రాజు మకాముకు మరలి, మంత్రుల ద్వారా కుసుమశ్రేష్ఠికి కబురు చేశాడు.— 'వాసవి కన్యను తను రాణిగా చేసుకోదలిచానని! శ్రేష్ఠికి ఇది విడుగువార్త ఐనది. 'వారు క్షత్రియులు, మేము వైశ్యులము. మా ఉభయులమధ్యనీ ఎన్నడూ పాత్రులు లేవే? లోకాచార విరుద్ధమైన ఇటువంటి పని మా కులమువారు అంగీకరిస్తారా? ప్రభువైతేమట్టుకు ఇలాటి విడూరపు కోరిక కోరడమేమిటి?' అని ఆశ్చర్యపోయాడు కుసుమశ్రేష్ఠి.

ఇందుకు మంత్రులు కోపధోరణిలో "రాజాజ్ఞ అంటే యేమిటనుకున్నావేయి శ్రేష్ఠీ!—తిరస్కరించావో, మీ పురం కొల్లి గొట్టి, బలిమినైనా నీ కుమార్తెను తీసుక పోగలడు మా రాజు. అలోచించుకో' అంటూ హెచ్చరించి వారు వెళ్ళిపోయారు.

వెంటనే పురవైశ్యులంతా సభ తీర్చారు. 'రాజు దుష్టుడన్న సంగతి కానుకోలేక పోయాము. మర్యాద చేసి గ్రామంలోపలికి తీసుకరావడమల్లా రొమ్ముమీద కుంపటి తెచ్చి పెట్టుకున్నట్టయిందే' అని వారు చాలా విచారించారు. 'కులావారాలు మీరడం పాడికాదు' అని నచ్చజెబుతూ

రాజుకి రాయబారాలు వంపారు. ఐతే ఈ మాటలు వేటిని రాజు కొంచెమైనా పాటించ లేదు. బలవంతుడైన రాజుకి ఎదురు చెప్పలేక పెనుగొండ పారులు కపటమైన పుద్దేశంతో 'అలాగే' అని అంగీకారం తెల్పి, అప్పటిమట్టుకు ముప్పు తప్పించుకున్నారు. వివాహపు ఏర్పాట్లకు రాజువద్ద గడువు కోరి, మెల్లగా ఆయనని సాగనంపారు.

రాజు వెళ్లిపోగానే కుసుమశ్రేష్ఠి ఊరూర నుండే తన బంధువర్గమంతకూ జాబులు వ్రాసి రప్పించాడు. పరిస్థితులు తెలియ జెప్పి, 'గత్యంతరమేమిటి?' అని ప్రశ్నించాడు. వారిలో తీవ్రమైన వాగ్వాదాలు

జరిగినై. వైశ్యులలో కొంతమంది సరాసరి రాజును హింద్రవరం వెళ్లి, రాజును దర్శించి, 'దేవరా! వైశ్యులతో క్షత్రియులు వియ్యమందడం కేవలమూ శాస్త్రవిరుద్ధం. కాబట్టి ఏలినవారు ఈసంకల్పం విరమించుకోవాలి' అంటూ ప్రార్థించారు.

మూర్ఖుడిమనసు మరల్చగలవారెవరు? రాజు కోపాద్ధిపెత్తుడై, "మా అజ్ఞ అక్షరాలా నెరవేరవలసిందే. లేనిపక్షమందు పిరకంక జాలు ధరించి సిద్ధంగా వుండండి!" అని అంటూ, కొంతమంది భటులను పెనుగొండలో కావలావుంచాడు. ఈ గడబిడ చూచి భయపడి, పచ్చిన వైశ్యులలో ఆరు వందల పన్నెండు గోత్రాలవారు పత్రా లేకుండా పారిపోయారు. ఈ లాభిమానం కలవారందరూ 'రాజు ఏంచేయగలడో చూస్తాం' అనే పట్టుదలతో కుసుమశ్రేష్ఠి యింటనే నిలిచిపోయారు.

ఈస్థితిలో వానవి, తండ్రివద్దకు వెళ్ళి, "నాయనా!—నన్నుగురించి ఎంతమాత్రం మీరు విచారించవద్దు. మన కులానికిగాని కుటుంబానికిగాని నావల్ల మచ్చవస్తుందని భయపడ పనిలేదు. నావివాహానికి అంగీకరిస్తూ, ఫలానిరోజుకు తరలి రమ్మనమని

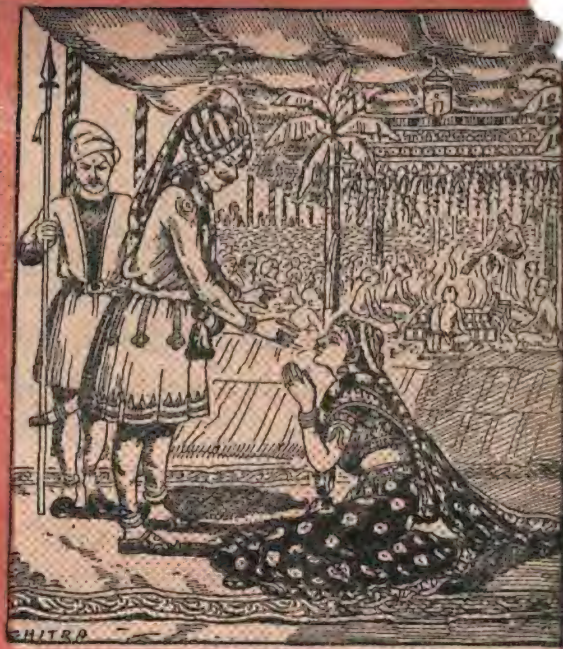

రాజుకు కబురుపంపండి” అని వినయ పూర్వకంగా కోరింది. ఇంతకుమించి వివరము లేమీ చెప్పలేదు. తండ్రి రొక్కించి అడగనూలేదు.

దైర్యంచేసి కుసుమశ్రేష్ఠి అప్రకారమే కబురుపంపాడు.

పెళ్లికి సుముహూర్తపురోజు వచ్చింది. గ్రామంలో బ్రహ్మాండమైన మండపం కట్టారు. మండపానికి పైన ఆకాశమంత పందిరి వేశారు. పందిరికి అందమయిన చాందినీలు అమర్చారు. అరటిస్తంభాలు పాతారు. తోరణాలు కట్టారు. ముత్యాల ముగ్గులు పెట్టారు. పరిమళాలు శోభిల్ల జేశారు. మండపంలో ఒక అగ్నికుండం నిర్మించారు.

ఈవిధంగా అలంకరింపబడిన పందిరి అశేషజనంతోనూ, అమూల్య వస్త్రాలు ధరించి వచ్చిన ముత్తయిదువలతోనూ క్రిక్కిరిసిపోయింది. ఆరోజున వానవికన్య అభ్యంగనం చేసుకుని, పసుపు కుంకుమల చాయ చీర ధరించింది. నిండు శృంగా రంతో నొసట తిలకం దిద్దుకొన్నది. గంధం పూసికొన్నది. బాజాభజంత్రాలు మ్రోగుతూ వుండగా ఆమె మండపంవద్దకు వచ్చింది.

వానవాంబిక చేసిన ఈ యేర్పాటులకు అందరూ ఆశ్చర్యపోయినవారేగాని ఆమె మనసులోని వృద్ధేశం యేమిటో ఒక్క శృకూ అంతు చిక్కలేదు. ఆమె తలిదండ్రులకే యదార్థం తెలియదన్నప్పుడు తక్కినవారిమాట చెప్పేదేమిటి?

ఇంతలో రాజు సపరివారసమేతంగా పెనుగొండకు విచ్చేసి, మండపం చేరుకొన్నాడు. పందిరిలో ప్రవేశించగానే అసన్నాహాలు చూచి ఆయన పరవశుడైపోయాడు. వాసవి రాజువద్దకువెళ్లి “రాజా!- అగ్నికుండం చుట్టూ పథావరులు ముమ్మారు ప్రదక్షిణంచేసి, తరువాత గుడికి

వెళ్లి వివాహం చేసుకోవటం మా కలా
కారం" అని చెప్పింది. 'సరే' నన్నాడు
రాజు, సంతోషపూర్వకంగా.

వాసవాంబిక తన గురువులకు, తలి
దండ్రులకు, బంధుమిత్రులకు, భూసురు
లకూ నమస్కరించింది. రాజును దారి
తీయమంది. తను అతనివెనుక అడుగులు
వేయజొచ్చింది. దిక్కులు విక్కటిల్లేలాగ
బాజాభజంత్రీలు మార్తెగుతూ పండగా
అగ్నికుండం చుట్టూ వారు ప్రదక్షిణలు
చేయసాగారు. ఒక ప్రదక్షిణమైంది. రెండవ
ప్రదక్షిణంకూడా ఐంది. మూడవ ప్రద
క్షిణం పూర్తి అయ్యేసరికల్లా భుగభుగమని
ఏగనివచ్చే ఆ అగ్నిజ్వాలలలో వాసవి దభి
మని దుమికి అత్యర్పణమైపోయింది!!
అంతలో దేవివచ్చి, తన ముద్దుతనయను
అక్తునఅదుముకొని అంతర్ధీతురాలైంది!!

ఏమి జరుగబోతుందో నని రెప్పవల్చక
చేయికన్నులతో నిరీక్షిస్తూవున్న జనమంతా

ఒక్కసారిగా గొల్లుమన్నారు. వాసవి తన
వెనుకనే కస్తున్నదనుకొని భ్రమించిన
విమలాదిత్యుడు వెంటనే పలాయన మయి
నాడు. ప్రాణాలు దక్కించుకొనటానికని
అతడు పారిపోబోయాడేగాని, దేవి శాపంవల్ల
ఆ దుష్టుడు దారిలోనే తలపగిలి చచ్చాడు.
ప్రాణతుల్యమైన తమ వాసవిని కలుసుకో
వాలనే అత్రంతో కుసుమశ్రేష్ఠి భార్య ఆ
అగ్నికుండంలోనే దుమికి అహుతి అయి
పోయారు. ఇంతవని జరిగినతరువాత మనం
ఉండేమి లేకేమి అనుకొని, కులాభిమానం
గల మరీ నూటరెండు గోత్రాల వైశ్యులు
కూడా వాసవి వెళ్లినదారినే అనుసరించారు.

ఈవిధంగా—కులగౌరవార్థం మహిమా
న్వితమైన త్యాగంచేసి వాసవికన్య వైశ్య
కులానికి వన్నెతెచ్చింది!!! నాటినించీ ఆమె
వైశ్యులకు కులదేవత అయి, 'శ్రీ వాసవి
కన్యకా పరమేశ్వరి' అనే పేరుతో అతి
వైభవంగా ఆరాధింపబడుతున్నది.

బిల్బుద్రపురంలో ధర్మన్న అనే బెల్లపు వర్తకుడు ఉండేవాడు. పేరుకు ధర్మన్న గాని అతడు వట్టి లోభి. వాని భార్య ధనాలుమట్టుకు పెట్టుగుణం గల ఇల్లాయి. ఇంటికి వచ్చే ముప్పివాళ్లకు నోటితో కాకుండా చేతితో లేదని చెప్పి పంపేది.

“వచ్చిన వాళ్లకల్లా ముప్పి వేస్తూ కూర్చుంటే, దివాణాలు కూడా దివాలా తీసేస్తాయి” అని ధర్మన్న భార్యను మందలించేవాడు. “పేదకూ సాదకూ విదుషతూ వుంటేనే మనకు లక్షి వృద్ధిపొందుతుంది” అని సమాధానం చెప్పేది ధనాలు. ఇలా ఉభయుల మధ్యని సంసారంలో రోజూ పిచిపడుతూ వుండేది.

చివరకు ఎలాఅయితేనేం, అతడు ఒక ఏర్పాటుకి వచ్చుకొన్నాడు. ఇంటికి వచ్చిన ముప్పివాళ్లందరకూ గాక రోజుకి ఒక్కళ్లకు మాత్రం ఒక్క దోసెడు బియ్యంవేసి ఊరు

కోవాలని చెప్పాడు. ఈమాత్రానికైనా వప్పు కున్నందుకు ధనాలు సంతోషించింది. మర్నాటినించి బాగా దోసెలు నిండుగా బియ్యం తీసి, అవన్నీ ఒక్క ముప్పివాడికే వేసేది. ఆ దోసెడుబియ్యమూ చూడగా తవ్వెడుకు పైగానే ఉండేవి. “పోనీ ఒక్కళ్ల కైనా కడుపునిండా భోజనం పెట్టగలిగాముకదా” అని ఆమెమనసులో ఎంత గానో తృప్తిపడేది.

ఇలా ఉండగా, వారి కోడలు రత్నం శ్రావణమానం నోములకని అత్తారింటికి వచ్చింది. కోడలిని చూడగానే ధర్మన్నకు ఒక చిత్రమైన ఆలోచన తట్టింది. వెంటనే భార్యను పిలిచి, “ఒసే ఒసే! ఇటుపైన మన రత్నం చేతితో ముప్పివాళ్లకు బిచ్చం పెట్టించుతూ వుండు. అ చిట్టిచేతులతో కొత్త కోడలు దానధర్మాలు చేస్తున్నదంటే చూడ ముచ్చటగావుండి, లోకులు అనం

దిస్తారు” అన్నాడు. ఏదోవిధంగా భర్తకు బెదార్యం కలిగిందికదా అని ధనాలు చాలా సంతోషించింది. కాని ఇలా ఎందుకు చెప్పాడో, అతని అంతర్యం యేమయి వుంటుందో తెలుసుకుందామని మాత్రం ఆమెకు స్ఫురించనే లేదు.

ఇంతలో ధర్మన్న బెల్లం బేరం చేయటానికని జరుగురుగా అనకాపల్లి వెళ్లవలసి వచ్చింది. మామగారి కోరికప్రకారం మరునాటినించి రత్నమే బిచ్చగాళ్లకు ముష్టి వేస్తూవచ్చింది. వేయడమంటే, బస్తాలోనించి బియ్యం తీస్తూ ఎంతమంది వస్తే అంతమందికి తన చిట్టిచేతులతో

ధర్మం చేయసాగింది. ‘మరి ధనాలు రోజూ ఒక్కళ్లకే బిచ్చం వేసేదే, ఇప్పుడు రత్నం ఎంతమందికైనా ఎందుకు వేస్తున్నదీ?’ అని సంశయం కలగవచ్చు. ఇందుకూ ఒక కారణముంది: అంత తెలివైన ధర్మన్న ఈ చిన్నవిషయంలో పప్పులో కాలువేశాడు.

ఎలాఅంటే—భార్య ధనాలు చేతులు పెద్దవి. పైగా ఆమె దూబరగొట్టు. రోజూకీ ఒక్క దోసెడుమాత్రమే తీసినా తవ్వెడు గింజలకుపైగా పోతున్నై. కనుక ఈపని ఆమె చేతులలోనుంచి తప్పించితే ఇటు పైన ఇటువంటి దూబరా జరగబోదు అని తలచాడు. సరే, భార్య చేతులనుండి ఈపని ఎలా మార్చడం? అని అతను ఆలోచించాడు.

ఇప్పుడు కోడలు ఇంట్లో కాలు పెట్టగానే ధర్మన్న సమస్యకు సమాధానం వచ్చేసింది. కోడలి చేతులు చిట్టిచేతులు. ఈమెచేత ముష్టివేయిస్తే ఆ దోసిలిలో అర గిద్దెడు గింజలుకూడా పట్టవు. కాబట్టి బియ్యం అట్టే కర్చుకావు. ఈ ఆలోచనతో ఈ పని కోడలికి వప్పజెబితే బాగావుంటుందని భార్యకు నచ్చజెప్పాడు. మాయా

మర్మమూ తెలియని ధనాలు ఈ మార్పుకి వెంటనే వచ్చేనుకుంది.

తన మాటను ఆమె ఒప్పుకొన్నదన్న సంతోషంలో ధర్మన్న 'రోజుకి ఒకళ్లకు మాత్రమే వెయ్యాలి' అనే షరతు తీరిక వెళ్లేటప్పుడు చెప్పమరిచాడు.

అతడు చెప్పకపోతే రత్నానికేం తెలుస్తుంది? అందుకనే కోడలు రత్నం ఇంటికి వచ్చిన ముష్టివాళ్లందరకూ తన చిట్టిచేతులతో బిచ్చం వేస్తూవచ్చింది. ధర్మన్న యింట్లో ఈ మార్పు చూచి, ఊళ్లోవాళ్లేగాక పైగ్రామాల యాచకులుకూడా గుమ్మం ముందు బారులుతీర్చి నించునేవాళ్లు.

మరి వారం పదిరోజులకల్లా సరకు వేయించుకుని ధర్మన్న ఇంటికి చేరుకున్నాడు. అతడు వచ్చేసరికల్లా బారులుతీర్చి నించున్న యాచకులు 'అమ్మా, అన్న పూర్ణాదేవీ! తల్లీ!!'—అంటూ కోడలిని పొగడి, ఆమె చిట్టిచేతులతో వాళ్లందరూ బిచ్చం అందుకొంటున్నారు.

ఇది చూసి లోభి ఐన ధర్మన్నకు గుండె పగిలింది. చూచుకోగా, తను ఇంటిభర్త కోసం ఇచ్చిపోయిన బస్తా బియ్యమూ చాల వరకు ధర్మంకోసమే వినియోగమై, సంచి

ఖాళీ ఐంది. తీరా ఇప్పుడేమనుకుంటే యేంలాభం? 'ముష్టివేసే అధికారం కోడలుకు చేతులారా వప్పగించివేశామే. మళ్లీ మార్పు చేయబోతే నలుగురలో నగుబాటు కాదా!' అనుకున్నాడు ధర్మన్న. రత్నం హయాములో వారింట దానధర్మాలు విరివిగా జరగటంచేత ఆమెకు ధర్మాత్మరాలనే పేరు వచ్చింది. 'అయ్యో! సొమ్ము పోతే పోయింది పేరైనా దక్కుతుందనుకుంటే, సొమ్మునాది, పేరు ఆమెదీ ఐందే' అని ధర్మన్న లోలోపల కించపడ్డాడు. భర్తకు తగిన శాస్త్ర జరిగిందని ధనాలు సంతోషించింది.

3

ఒక మహారాజువద్ద ఉదారుడైన మంత్రి ఉండేవాడు. ఆయన నిరతాన్నప్రదాత. దేశదేశాలనుండి బ్రాహ్మణ్యం వచ్చి, ఆయన పంక్తిని రోజూ భోజనంచేస్తూ ఉండేవారు. వచ్చేవాళ్లెవరో, పోయేవాళ్లెవరో, నివళ్లు ఎంతకాలం తన యింట ఉన్నారో ఆ మంత్రి ఎన్నడూ లెక్క చూచుకోవటం అలవాటులేదు.

ఒక రోజున ఒక బ్రాహ్మడు రెండు పూటలా భోజనానికి ఉండిపోవటంవల్ల తరుచు మంత్రి కళ్లపడటం జరిగింది. మంత్రి "ఏమండీ, మనదేవారు?" అని అడిగాడు. అందుకు బ్రాహ్మడు "ఎరగరు టండి, నేను మీ పెత్తల్లి కొడుకునుగానా?" అని ఎదురుప్రశ్న వేశాడు.

మంత్రి అశ్చర్యపడి, "మా అమ్మకు అక్కగారే లేదే. ఈ సంబంధం ఎలా వచ్చిందీ!" అనుకొంటూ తనలో తను

జిజ్ఞాసపడసాగాడు. అప్పుడు బ్రాహ్మడు చిరునవ్వుతో "అదేమిటలా విస్తుపోతారు? మంత్రిపదవి రాగానే చుట్టరికాలుకూడా మరిచిపోవటం న్యాయమా? సరే జ్ఞాపకం చేస్తానుండండి: మా అమ్మా మీ అమ్మా అప్పాచెల్లెళ్లు. పెద్దామె ఐన జ్యేష్ఠాదేవి కొడుకుని నేను. ఆమె సోదరి ఐన లక్ష్మీదేవి ఫత్రులు మీరు. మీ తల్లి లక్షణాలుమీకూ, నా తల్లిలక్షణాలు నాకూపట్టేకాయి. పుట్టడ మంటే వేరువేరుగా పుట్టాంగాని, ఉభయు లమూ ఒక్క కుటుంబానికి చెందినవాళ్లమే కదా! వేలువిడిచిన అన్నదమ్ములం గనక, నా కేదైనా ఉపకారం చేయండి మరి!" అంటూ, తన స్థితిగతులు వెల్లడించేసరికి, బ్రాహ్మడి చమత్కార సంభాషణకు మెచ్చుకుని, మంత్రి ఆయనకు మంచి ఉద్యోగ మిప్పించాడు. నాటినించి బ్రాహ్మడు సుఖంగా ఉంటున్నాడు.

ఒక గొప్పవర్తకుడు ఉండేవాడు. అతడు
ఉడమీద వర్తకానికి వెళ్లేవాడు. వెళ్లేముందు
ఇంట్లో అందర్ని 'నేను దేశం పోతున్నాను.
మీకు ఏమేమి కావాలి?' అని అడిగేవాడు.

ఇలాగే ఒకమారు అడిగి, అందరి కోరి
కలూ తెలుసుకున్నాడు. తరువాత తాను
శ్రేష్ఠంగా పెంచుతున్న రామచిలుకవద్దకు
వెళ్ళి దాన్నికూడా అడిగాడు. అప్పుడా
చిలుక 'ఆ రోజు నీవు నన్ను పట్టిన
అడవిలో ఒక పెద్ద రావిచెట్టు వుంది. ఆ
చెట్టుమీద ఇంకా ఎన్నో చిలుకలుంటాయి.
నీవు వెళ్లి వాటితో 'మీలాటి చిలుకే నావద్ద
కూడా ఒకటి వుంది. ఈమాట మీతో అది
చెప్పి రమ్మండి' అను. అవి ఏమి జవా
బిస్తాయో వచ్చి నాతో చెప్పు. ఇదే నాకు
కావలసిన ఉపకారం' అని చెప్పింది.

మరునాడే వర్తకుడు ప్రయాణం
శట్టాడు. అరునెలలకు అతని వ్యాపారం
పూర్తి అయింది. తరువాత చిలుకచెప్పిన
అడవిలో పెద్దరావిచెట్టువద్దకు వెళ్ళి
అక్కడ ఉన్న వేలకొలది చిలుకలతో 'ఓ

చిలుకల్లారా! మీలాంటి చిలుకే నావద్దా
వుంది. ఈమాట అది మీతో చెప్పమంది'
అన్నాడు.

ఇది వినగానే వాటిలో ఒక చిలుక రెప
రెపా రెక్కలు కొట్టుకుని కిందపడి చని
పోయింది. తక్కినవన్నీ విజవాబూ చెప్ప
కుండానే ఎగిరిపోయాయి. సరే వర్తకుడు
ఇల్లు చేరుకుని 'అడవిలో చిలుక చచ్చిన
వార్తను తన చిలుకకు చెప్పాడు.

వెంటనే ఆ చిలుకకూడా గిలగిల తన్ను
కుని పంజరంలోనే ప్రాణం వదిలింది.
'అయ్యో!' అనుకుని అతడు పంజరం
తలుపులు తెరిచి, చిలుకను బైట పారే
శాడు. వెంటనే ఆచిలుక రివ్వున ఎగిరిపోయి
ఒక కొమ్మమీద కూచుని 'ఓయీ వర్త
కుడా! స్వేచ్ఛకోరి, నేను నీవద్ద వుంటున్న
వార్త సంజ్ఞతో నావారికి తెలియజేశాను.
వాళ్లు నా మాటను అర్థం జేసుకుని, నీవద్ద
నుండి నా విడుదలకు ఈవిధంగా దారి
చూపారు' అంటూ ఎగిరిపోయింది. వర్త
కుడు తెల్లబోయాడు.

జాలై నెల మాకు వచ్చిన చిట్టికథలలో పై రెండు కథలూ బహుమతి పొందినై.

3-వ కథ—వ్రాసినది: కె. స్వరాజ్యలక్ష్మి, పాకాల—బహుమతిగా ఈమెకు
ఎంబ్రాయిడరీ సెట్టు పంపుతున్నాం. 4-వ కథ—వ్రాసినది: టి. వి. రామప్రకాశ్,
జట్టి—బహుమతిగా యితనికి అకర్షణీయమైన మనీవర్సు ఒకటి పంపుతున్నాం.

ఏకాగ్రత

CHITRA

మహారాష్ట్ర దేశంలో పైఠాణపురం అనే గ్రామం ఉంది. ఆ ఊళ్లో ఏకనాథుడనే బాలుడుండేవాడు. ఆ గ్రామానికి సమీపంలోనే జగన్నాథుడనే మహాపండితు డొకడు వున్నాడు. ఆయనపద్ద చదువుకుని జ్ఞానం సంపాదించాలని దూరదేశాలనుంచికూడా ఎందరో శిష్యులుగా వచ్చేవారు.

ఏకనాథుడుకూడా వెళ్లి, 'స్వామీ, నన్ను మీ శిష్యునిగా చేర్చుకొని నాకు తారక మంత్రం ఉపదేశం చెయ్యండి' అని ప్రార్థించాడు. ఆ పెల్లవాణ్ణిచూసి జగన్నాథ పండితుడు 'అబ్బాయ్, నువ్వెంకా చాలా చిన్నవాడివి. వెళ్లు. పెద్దవాడి వయాక రా' అన్నాడు. ఏకనాథుడు కదలేదు. 'స్వామీ! వయసుతో పనేమున్నదండి? ధ్రువుడు చిన్నవాడుకాడా, అతణ్ణి విష్ణుమూర్తి అనుగ్రహించలేదా? నన్ను మీరు అనుగ్రహించండి' అని బ్రతిమాలేడు.

చేసేదిలేక జగన్నాథపండితుడు 'అటైతే సరే. శ్రద్ధా, దీక్ష కుదిరినవాళ్లకిగాని తారక మంత్రం ఉపదేశించటానికి వీలేదు. నీకు అటువంటి దీక్ష కుదిరిందని నాకు తోచి నప్పుడే ఆ మంత్రం ఉపదేశిస్తాను. అంత వరకూ నువ్వు ఆమాట ఎత్తకు' అన్నాడు. 'మహాప్రసాదం' అన్నాడు ఏకనాథుడు.

గురువుగారింట్లో శిష్యులు తలొకపని చేస్తూండేవారు. ఏకనాథుడితో పండితుడు, 'అబ్బాయ్, కాయకష్టం పడే శక్తి నీకు లేదు. కనుక ఒక చోట కూచుని, మాయంటి జమాఖర్చు లెక్కలు రాస్తూవుండు,' అని చెప్పేడు. ఏకనాథుడు, శ్రద్ధగా లెక్కలు వ్రాయసాగాడు.

సంవత్సరాలు గడిచాయి. ఏకనాథుడు రోజూ జమా ఖర్చులు రాస్తూనే ఉన్నాడు. ఒకసారి ఒక్కకానీ తేడావచ్చింది. 'ఈ కాని ఎలాఖర్చు ఐంది?' అని అతడు తెగ అలో

చించాడు, కాని అను దొరకలేదు. రాత్రి ఎనిమిది గంటలైంది; అతిథుల భోజనాలు అయ్యాయి. తొమ్మిదైంది; శిష్యుల భోజనాలు కూడా అయ్యాయి. పది అయింది. మాటు మణిగి అంతా పడుకున్నారు. కాని, ఆ కానీకోసం ఏకనాథుడు లెక్కల పుస్తకాలు తిరగేస్తూనే కూచున్నాడు.

రాత్రి పన్నెండు గంటలైంది. ఎదో అలికిడై జగన్నాథపండితుడికి మెలకువ వచ్చింది. చూచేసరికి ముత్యమంత దీపం ముందు కూచుని లెక్కలు తిరగేస్తూవున్న ఏకనాథుడు కనపడ్డాడు. భోజనసమయంలో అతగాడు పంక్తిని కనపడలేదన్న మాట జగన్నాథునికి అప్పుడు జ్ఞప్తికి వచ్చింది. వెళ్లి, అతడి ప్రక్కనే నిలబడ్డాడు. గురువుగారు తనప్రక్క నున్నట్లే తెలియదు అతడికి. మరొక గంట సాగిపోయింది. ఉన్నట్టుండి అతడు, 'అ-దొరికేవు!' అంటూ, ఎగిరి గంతేశాడు. అప్పుడు ప్రక్కనేవున్న గురువుగారి చెయ్యి తగిలి అతడు నివ్వెరపోయి, 'స్వామీ, వచ్చి ఎంత సేపయింది?' అన్నాడు. అందుకు గురువుగారు, 'ఇంత దీక్షగా నీవు వెతికి పట్టుకున్నదేమిటి?' అని అడిగాడు.

ఏకనాథుడు, 'ఒక్క కానీ, స్వామీ. నేడు మనగృహానికి అతిథిగా వచ్చిన హరనాథ భట్టాచార్యులవారికి కావాలంటూ శిష్యుడొకతను వచ్చి ఒక కానీ పట్టుకు వెళ్ళేడు. అది ఖర్చు రాయటం మరిచా. ఇప్పుడు దొరికింది. కృతార్థుణ్ణి!' అన్నాడు.

గురువు మనసు కరిగి, 'నాయనా, ఆ కానీకోసం నిద్రాహారాలు మానుకు కూచున్నావా?' అన్నాడు.

'నిద్రాహారాలు మానుకుంటే ఏవని సాధించగలను స్వామీ?' అంటూ లేచి అతడు గురువుకి నమస్కరించి తనగదికి వెళ్లిపోయాడు.

జగన్నాథపండితుడికి ఆక్షణంలోనే ఒక సంకల్పం కలిగింది. 'కానీ వెతకటం కోసం ఇంత దీక్షను వూనేడితడు. భగవంతుణ్ణి వెతకటంలో ఈ మహాదీక్షను వినియోగిస్తే అది సద్వినియోగ మవుతుందే. కనుక ఇత డింక ఈ జమా ఖర్చులలో కాలం వృథా చెయ్యకూడదు' అని నిశ్చయానికి వచ్చాడు. ఏకనాథుణ్ణి ఏకాంతంగా పిలిచి, "నాయనా, నేడు మన గృహానికి అతిథిగా ఒక ఛండాలుడు నాలుగు కుక్కల్ని వెంటబెట్టుకు వస్తాడు. అతనికి తగురితి నీవు పరిచర్యచేసి, ఆయన హృదయాన్ని వశంచేసుకోగలిగితివా, నీకు

ఆయన తారకమంత్రాన్ని ఉపదేశిస్తాడు. 'ఛండాలుడేమిటి, తారకమంత్రం ఉపదేశించడ మేమిటి?' అని సందేహించకు. ఆ మహానుభావుడే నా గురువైన దత్తాత్రేయస్వామి. వారివెంటపచ్చే కుక్కలు నాలుగు నాలుగు వేదాలు. ఆయనను గురువుగా స్వీకరించి, ఉపదేశం పొంది తరించు" అన్నాడు.

అందుకు ఏకనాథుడు, 'స్వామీ! మీ పాదాలను ఆశ్రయించిన నా మనస్సు అన్యులను ఆశ్రయించలేదు. నాకు అర్హత కలిగిందని తమకు తోచిన నాడు అమంత్రాన్ని తమరే ఉపదేశించండి' అని విసయపూర్వకంగా ప్రార్థించాడు.

దత్తాత్రేయస్వామి వేంచేశాక జగన్నాథుడు ఆయనకు పరిచర్యచేసి, ఏకనాథుడు తనతో నాటికదయం అన్నమాటలు చెప్పి సరికి, దత్తాత్రేయుడు, 'జగన్నాథా! నీ శిష్యుడు, అన్యగురువుల్ని స్వీకరించటానికి ఒప్పుకొనకపోవటం సహజమే. ఐనా, నీకింత యెందుకు? చెట్టు మొదట పోసిన నీరు మ్రాసుకూ, కొమ్మలకూ, ఆకులకూ ఎక్కినట్లే ఏకనాథుడు నీకుచేసేసేవ నాకే చెందుతూ, అతడు నా కరుణకు

పాత్రుడవుతున్నాడు. కనుక తారకం నీవే అతనికి ఉపదేశించు. అందుతో అతడు రామకృష్ణుడవుతాడు, కవిత్వం అబ్బుతుంది. ఆ కవిత్వానికిని వినియోగించి మహారాష్ట్రంలో వాల్మీకిరామాయణం రచించమని అతనికి ఆజ్ఞాపించు. ఈ విధంగా లోకానికి ఉపకారం జేతుంది' అని చెప్పి, అదృశ్యుడయ్యాడు.

ఏకనాథుడి చిరవాంఛ ఫలించింది. జగన్నాథునిండితుడు అతనికి తారక మంత్రం ఉపదేశించి 'నాయనా! ఇంక నీవు పైతఱపురం వెళ్లు. వృద్ధులైఉన్న సీతలతండ్రుల్ని సేవించి, రామాయణ మహాకావ్యాన్ని మహారాష్ట్రభాషలో రచించు' అని ఆజ్ఞాపించాడు.

గురువాజ్ఞాప్రకారం ఏకనాథుడు పైతఱపురం వెళ్లి, రామాయణం వ్రాయటం మొదలెట్టాడు. మొదలెట్టడ మేమిటి? రామాయణ కథలో లీనమైపోయాడతడు. సీతారామలక్షణుల్ని అరణ్యానికి పంపుతున్నప్పుడు అయోధ్యా పురజనులతో పాటు అతనూ ఏడ్చాడు. అడవిలో సీతారాముల కోసం అక్షుని స్వామితోబాటు అతడూ కందమూలాదులు వెతికాడు. సీతను ఎత్తుకు

పోతొంటే, అడ్డపడ్డ జటాయువుతోబాటు అతడూ తావణాసురుణ్ణి అడ్డగించాడు.

ఇలా రామాయణం రాసేస్తున్న ఏకనాథునిమీద ఉక్రోషం కొద్దీ, పైతఱపురవాసులు ఎలాగైనా అతన్ని బయటకు రప్పించి వీడిపించాలని చూశారు. తలుపు గ్రుద్ది చప్పుడుచేశారు. కాని దొడ్లో కూచుని రాసుకుంటూవున్న ఏకనాథునికి ఏమీ వినపడనే లేదు. ఇంట్లోకి రాళ్లు విసిరారు. బ్రహ్మచేముడుమట్టలు తెచ్చి పడవేశారు. సమాధిలోవున్న మహాయోగికిమల్లే రచనా దీక్షలోవున్న ఆ మహాకవికి చీమ కుట్టినట్టయినా అనిపించలేదు.

ప్రాణంవిసిగి వాళ్లు పోదామనుకుంటూ వుండగా ప్రహరీగోడ మీదనుంచి తాళ ప్రమాణపు ఎత్తున ఎగిరివచ్చి, ఏకనాథుడు వాళ్లమీద పడ్డాడు. 'ఏమిటిది?' అంటూ వాళ్లు అదరిపడ్డారు. అంత ఎత్తునుంచి వచ్చి పడటంచేత ఏకనాథుడికి దెబ్బలు తగిలి మూర్ఛపోయాడు.

ఎలాగైనా అతణ్ణి ఏడిపిద్దామన్న సంకల్పంతో వచ్చిన వాళ్లంతా తమ ఉక్రోషం మరిచిపోయి, ఏకనాథుణ్ణి సేదదేర్చారు. అతనికి బాగా తెలివివచ్చాక 'ఏమిటి బాబూ? ఇలా ఎగిరివచ్చా వెందుకూ?' అని ప్రశ్నించారు. ఏకనాథుడు ఆశ్చర్య పోతూ 'ఏమిటి? నేనా ఎగిరివచ్చానా? హనుమంతుడుకాదా? సముద్రండాటి ఇప్పుడు లంకలో ప్రవేశించాడు హనుమంతుడు' అంటూ ఎడమచేతిలో ఉన్న తాళ పత్రాన్ని కుడిచేతిలో ఉన్న గంటంతో చూపించాడు.

అందులో ఏముంది? హనుమంతుడు సీతను వెతకటానికని సముద్రం ఎలా లంఘించాడో ఆ ఘట్టం వర్ణింపబడిఉంది. సరీగా అదే సమయంలో తన శిష్యుణ్ణి చూచిపోదామని జగన్నాథపండితుడు అక్కడికి వచ్చి చేరుకున్నాడు. సంగతి సందర్భాలు తెలుసుకున్నాడు. 'రామాయణకథలోని పాత్రలతో ఐక్యమైపోయి, మహాకావ్యాన్ని రచిస్తున్నాడి మహాకవి! ఇతనికేమీ విఘ్నాలు కలిగించకండి. ఈ దీక్షలో ఉన్నంతకాలం యితనికి ఏ ఆపదా రాకుండా కాపాడుతూవుండండి. ఇతనికి నేను గురువు ననిపించుకోవడం నా భాగ్యం' అంటూ పొగడి చెప్పాడు.

అంతటితో వాళ్లకి జ్ఞానోదయమైంది. ఆయన చెప్పినప్రకారమే చేశారు.

ఈ విధంగా మహాభక్తుడైన ఏకనాథుని మహారాష్ట్ర రామాయణం వెలసి, మనకు ధన్యత చేకూర్చింది.

చందమామ పెజిల్ (భాషాభివృద్ధికి)

ఆర్డరు :

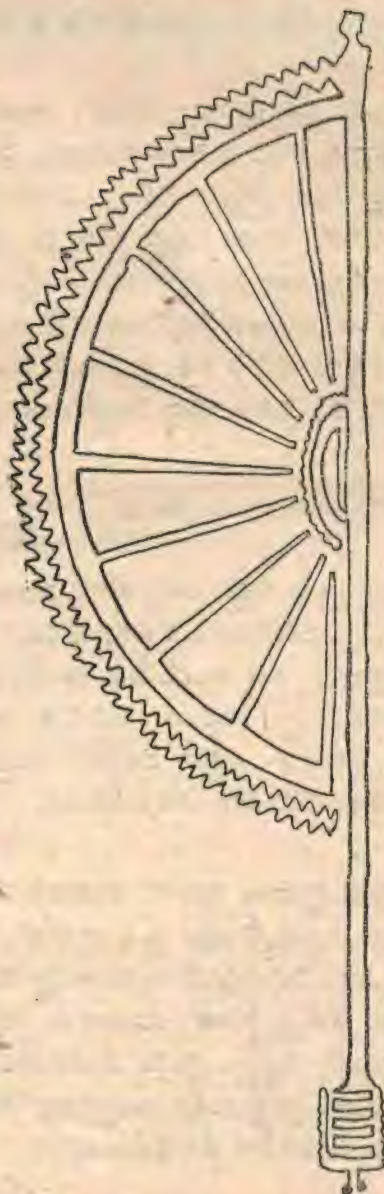
1. మొలక	8. ఆదాయము
4. అమృతము	9. ఒక సంవత్సరము
5. పందెము	13. పార్వతి
7. ఒక నది	14. తప్పెట

నిలువు :

2. సిగ్గు	6. కృష్ణుడు
3. దయ	10. యముడు
4. కుమార్తె	11. శత్రువు
5. శాస్త్రతస్థితి	12. వీధి

ఒంటిగీతబొమ్మ

దీనిని వ్రాసినది : టి. వి. రంగస్వామి, ఆరణి

చేసి చూడు

రెండు నిప్పుపుల్లలు తీసుకో. అందులో ఒకదాని చివరను రెండుగా చీల్చు. రెండవ పుల్ల చివర సన్నగా చెక్కు. మొదటిపుల్ల చీలికలో రెండవ పుల్ల చెక్కిన భాగం దూర్చు. ఇలా దూర్చగా అది ఇంగ్లీషు 'ఎ' (V) అక్షరం ఆకారంలో ఉండాలి. ఇప్పుడు (కొట్టెలు కోసే) కత్తి తీసుకుని, పదును పున్నవైపు పైకి ఉండేట్టు పట్టుకో. ఇలా పట్టు

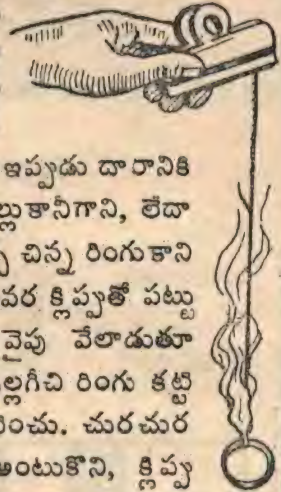

కొన్నప్పుడు కత్తి, పక్కకిగాని ముందుకుగాని వెనకుగాని ఒరగకూడదు. నిప్పు పుల్లలను కత్తి అంచుమీద ఉంచి, దాని దిగువనున్న చివరలు టేబిల్ కు అంటి అంటుకుండా కత్తిని పట్టుకో. నిప్పుపుల్ల కత్తి అంచుమీదగా నడిచివస్తుంది.

* * *

రెండు గ్లాసులు తీసుకో. రెండింటినీ సుమారుగా నీటితో నింపు. ఒకదానిలో కరగకుండా మిగిలిపోయేవరకు ఉప్పు వెయ్యి. ఒక కోడిగ్రుడ్డుతెచ్చి మామూలు నీళ్లున్న గ్లాసులో వెయ్యి. గ్రుడ్డు మునిగిపోతుంది. తరువాత గ్రుడ్డునుతీసి ఉప్పునీటిలో వెయ్యి. అది మునిగిపోక తేలివుంటుంది.

మరొక ట్రిక్కు: పైన తయారుచేసివున్న ఉప్పునీటిలో ఒక సన్నటి దారం తడిపి ఆరబెట్టు. ఇలా నాలుగు రోజు సాయలు ఆ దారాన్ని ఉప్పునీటిలో తడిపి

ఆరబెట్టుతుండు. ఇప్పుడు దారానికి ఒక చివరను చిల్లుకానీగాని, లేదా పటాలకు అమర్చే చిన్న రింగుకాని కట్టు. రెండవ చివర క్లిప్పతో పట్టుకుని, రింగున్నవైపు వేలాడుతూ వుండనీ. నిప్పుపుల్లగీచి రింగు కట్టి ఉన్న కొన అంటించు. చురచురమని దారం అంటుకొని, క్లిప్ప వరకూ కాలిపోతుంది. అయితే, అంతమాత్రాన మీరుకట్టిన చిల్లుకానీగాని, రింగుగాని కింద పడక, అలా దారాన్ని వేలాడుతూనే వుంటుంది.

1 జ్వా	2 ల	3 క	4 సు	5 ర
6 ని	7 జ్	8 రు	9 త	10
11 వ	12 ణ	13 ము	14	15
16 న	17 ర్మ	18 ద	19 రా	20 బ
21 డి	22	23	24	25
26	27	28	29	30
31	32	33	34	35
36	37	38	39	40
41	42	43	44	45
46	47	48	49	50

క్రైస్తవ చీట్లపేక ఒకటి తీసుకువచ్చి, అందులోని నాలుగు ఆసులనూ ముందుగానే తీసి హాట్ లోపలుండే లైనింగ్ క్లాత్ లోపల దాచాలి. తర్వాత పేకను ప్రేక్షకులలో ఒకరికి బాగా కలిపి ఇయ్యమని చెప్పి ఇవ్వాలి. ప్రేక్షకుడు పేకలో సహజంగా ఉండే యాభైరెండు ముక్కలకు నలభైయేనిమిది ముక్కలే కలుపుతాడే కాని ఏ ప్రేక్షకుడూ అందులో యాభైరెండు ముక్కలూ సరిగా ఉన్నాయా లేదా అని అంత శ్రద్ధగా చూడడు. అతడా పేకను బాగా కలిపి యిచ్చాక ఇంద్రజాలికుడు, బోపిలో యేమీ మాయ లేదని దాన్ని ప్రేక్షకులకు చూపాలి. లైనింగ్ క్లాత్ చాటున దాచిన ఆసులుమాత్రం ప్రేక్షకులకు కన్పించవు. కనుక ప్రేక్షకులు ఖాళీబోపిని మాత్రమే చూడకలుగుతారు. పేకముక్కలను బోపిలో వేసి మళ్ళీ గజబిజిగా కలిపేసి, ఇంద్రజాలికుడి చేతికి బోపిని యివ్వాలి. ఇంకా బందోబస్తుగా ఉండాలంటే బోపిమీద ఒక జేబు రుమాలను కప్పి, ఇంద్రజాలికుడు కళ్ళకు గంతకూడా కట్టుకుని, జేబురుమాలక్రిందుగా చెయ్యిపోనిచ్చి నాలుగు ఆసులనూ బైటికి లాగవచ్చు.

పాఠకులు ఈ గారడీని ముందు యింటివద్ద అభ్యాసం చేసి, తర్వాతనే యితరులముందు చేసి చూపటం మంచిది. దీనిని చాకచక్యంగా మీరు ప్రదర్శించటం లోనే తమాషా అంతా ఆధారపడి ఉంటుంది.

పాఠకులు ఈ గారడీని గురించి యింకా విపులంగా తెలుసుకోదలిచితే, 'చందమామ' పేరు ఉదాహరిస్తూ ప్రాఫెసరుగారికి నేరుగా వ్రాయవచ్చు. మీరు రాసే ఉత్తరాలు ఇంగ్లీషులోనే వుండాలి. ఇది అతి ముఖ్యం. ప్రాఫెసరుగారి ఆద్రస్య యిది:

ప్రాఫెసరు పి. సి. సర్కార్, మెజిషియన్,

12/3/A, జమీర్ లేన్, బాలిగంజ్, కలకత్తా - 19.

రంగు వెయ్యండి—2-వ బొమ్మ కథ

ఆస్థానవిద్వాంసుడు మాంత్రికుని గ్రంథజాలమంతా అక్షరక్షరమూ పరిశీలిస్తూ పోగా పోగా, చివరకు ఎలాగైతేనేం ఆయన కృషి ఫలించింది. చిలుకను మనిషిగా మార్చే విధానాన్ని గురించి ఒక గ్రంథంలో యిలా వ్రాయబడివుంది :

“ఇక్కడకు ఈశాన్యదిక్కుగా నూరు యోజనాల దూరం ప్రయాణం చేస్తే ఒక పెద్ద పర్వతశ్రేణి వస్తుంది. మరో నూరు యోజనాలలో ఒక మహా సముద్రం వస్తుంది. దీనిని దాటి అవలి ఒడ్డుననున్న కిశోరజ్ఞాలు దాటి మరొక నూరు యోజనాలు ప్రయాణం చేస్తే ఒక మంచుకొండ కన్పిస్తుంది. ఆ కొండపైన ఒక భవనం వుంటుంది. భవనంలో ఒక మహానుభావుడుంటాడు. చిలుకను మనిషిగా మార్చే రహస్యం ఆ మహానుభావుడికే తెలుసు. అయితే ఒక్క అమావాస్యనాడు తప్ప మిగతా రోజుల్లో ఆయన మాట్లాడడు.”

ఈ వివరాలన్నీ ఆస్థాన విద్వాంసుడు మహారాజుకి తెలియజేసి, “ఇన్ని కష్టాలతో కూడుకొన్న ఈపని సామాన్యులవల్ల కాదు. ప్రాణాలకు తెగించి బయలుదేర గల సాహసవంతుడు కావాలి” అన్నాడు. “దాని కేమున్నది. దేశదేశాలు చాటిం విద్వాం” అన్నాడు రాజు. అదే ప్రకారం చాటింపించాడు. ఈ పని నెరవేర్చుకు రాగలవానికి తన అర్థరాజ్యం యివ్వటమేగాక తన కుమార్తెనిచ్చి వివాహం చేస్తా నన్నాడు. ఈ చాటింపువిని దేశదేశాలనుండి ఎందరెందరో శూరులూ, వీరులూ వచ్చారు. కాని భయంకరమైన ఆ వివరాలు విన్నదే వెనుదిరిగి వెళ్లిపోయారు.

చివరకు సింహాశ్రయ రాకుమారుడు సింహబలుడు “నేను సాధించుకు వస్తాను” అని విద్వాంసుని దీవన లందుకుని బయలుదేరాడు. అప్ప కష్టాలకోర్చి పోతున్నాడు; పర్వతశ్రేణిని దాటాడు. మహాసముద్రం దాటాడు. కిశోరజ్ఞాలు దాటి ఒక నిర్జన ప్రదేశంగుండా సాగిపోతున్నాడు. పున్నమి, అమావాస్యలు వస్తున్నయ్ పోతున్నై. ఎంతకూ మంచుకొండ జాడ కనిపించలేదు. ధైర్యం నిడువక అలా పోయిపోయి ఎలాగైతేనేం మంచుకొండ చేరుకున్నాడు. కొండపైన భవనంచూచి రాకుమారుడు ఉప్పొంగిపోయాడు. ఐతే మేఘమండలాన్ని ఆంటుతున్న ఆ కొండ ఎక్కటం మాటలా? అదీగాక ఆ మరునాడే అమావాస్య. ఆ ఒక్కరోజులో భవనం చేరుకోవాలి. లేదా యిన్నాళ్లు పడిన శ్రమ అంతా వృథా అయిపోతుంది. రాకుమారుడు మంచుకొండ ఎక్కటం ప్రారంభించాడు. పాపం, నున్నని ఆ మంచుగడ్డల పైన ఆడుగు ముందుకు పడటం అసాధ్యంగావుంది. అయినా అలా నిబ్బరంగా ఎక్కుతూనే ఉన్నాడు. ఈలోగా అమావాస్య రానేవచ్చింది. పాడ్యమి గడియలు రాకముందే ఎలాగైనా భవనం చేరుకోవాలని రాకుమారుడు సాగిపోతున్నాడు.

రంగువెయ్యండి (కథ): 3-వ బొమ్మ

అట్టమీది బొమ్మ

బ్రాహ్మరిది ఐన శ్రీకృష్ణనిచేత రుక్మి పరాభవింపబడిన సంగతి ఇదివరకు చదివే ఉన్నారు. ఇందువల్ల రుక్మికి కృష్ణునకి మధ్య బద్ధవైరం కలిగింది. కలగవచ్చు. కాని, రుక్మికి చెల్లెలైనటువంటి రుక్మిణిపైన ఉండే ప్రేమాభిమానాలు ఎక్కడికి పోతై? రుక్మికి రుక్మవతి అనే కూతురు, రుక్మిణికి ప్రద్యుమ్నుడు అనే కుమారుడు. ఉభయులకూ పెళ్లి అయింది. వారికి అనిరుద్ధుడనేవాడు పుట్టాడు.

అనిరుద్ధుడికి యుక్తవయస్సు రాగా రోచన అనే కన్యనిచ్చి వివాహం చేయటానికి అతివైభవమైన యేర్పాట్లు జరిగినై. కాళింగాది రాజులందరూ పెళ్లికి విచ్చేశారు. పెళ్లి సందడిలో పిన్నలందరూ వేడుకలందు మునిగి, సంతోషంతో మెలగుతున్నారు. పెద్దలుకూడా వారివారికి తగిన సరదాలు తీర్చుకొంటున్నారు.

ఈ సందర్భంలో 'బలరామునితో జూదం ఆడి గెలుచుకోగలవా?' అంటూ రుక్మిని హుషారు చేశారు కాళింగాది రాజులు. అతనికి అట తెలియకపోయినా 'సరే'నంటూ తయారయ్యాడు. మొదట వేసిన నూరు, వెయ్యి, పదివేలు పందెములు రుక్మే గెలుచుకున్నాడు. ఇది చూచి కాళింగుడు పకపక నవ్వి బలరాముణ్ణి పరిహసించాడు. బలరాముడు మండిపోయాడు. తరువాత పందెములో బలరాముడు లక్ష మాడలు గెలిచాడు. ఐనా, "నేనే గెలిచా"నంటూ రుక్మి బూకరించాడు. బలరాముడు క్రోధపూరితుడైనాడు. తరువాతి పందెములో బలరాముడు పదికోట్లు గెలిచాడు. ఐనా, 'నేనే గెలిచా'నని రుక్మి మళ్ళీ డబాయించాడు. పైగా, 'కావాలంటే ఇక్కడి పెద్దల నడగవయ్యా!' అన్నాడు.

అంతలో "బలరాముడే గెలిచాడు. రుక్మిమాట బొంకు!" అని ఆకాశవాణి స్పష్టంగా పలికింది. ఐనా, రుక్మి లెక్కచేయలేదు. 'అయ్యా! మీరు అడవులు తిరిగే గోపాలురు కాని అక్షివిద్యలో ప్రవీణులు కాదు' అని బలదేవుని వేళాకోళం చేశాడు. కూడాఉన్న రాజులన్నూ ఈ మాటకు తాళం వేశారు.

అప్పుడు బలరాముడు ఉగ్రనరసింహమూర్తిని, ఒక్కడెబ్బకు లాతితో రుక్మిని చంపివేసి, పారిపోతున్న కాళింగుణ్ణి పది అడుగులలో పట్టుకుని, విపళ్లు బైటబెట్టి తనను పరిహసించాడో, ఆ పళ్లు పటపట విరిగేటట్టు రాలగొట్టాడు. మిగిలిన రాజులు బలరాముని ధాకకు ఆగలేక కాలికొద్దీ పరుగుచ్చుకున్నారు.

ఆంధ్ర ఇన్నూరెన్సు కంపెనీ, లిమిటెడ్

(హెడ్డాఫీస్: మచిలీపట్నం)

భీమా వ్యాపారములో 25 సం॥లు జయప్రదము

గాను — సామర్థ్యముతోను సేవచేసిన సంస్థ.

1950 లో నూతన వ్యాపారము	....	....	రు. 2 కోట్లు
అమలులోనున్న మొత్తము	....	....	రు. 9 కోట్లు
మొత్తము భీమా నిధులు	....	....	రు. 2 కోట్లు పైగా
సంవత్సరాదాయము	....	....	రు. 45 లక్షల పైగా

జీవిత భీమాతోబాటు అగ్ని, మోటారు, ప్రమాద, నౌకా వ్యాపారముచేయును.

మా అఫీసులు:

మదరాసు, బొంబాయి, కలకత్తా, నాగపూరు, ఢిల్లీ, బెంగళూరు, బెల్గాం,
అనంతపురం, శికింద్రాబాదు, కోయంబత్తూరు, బర్లంపురం, ఎర్నాకులం,
బెజవాడ, గుంటూరు, జెంపేడ్ పూర్, విశాఖపట్టణము, రాజమండ్రి,
మంగళూరు, దిబ్రూగర్ (అస్సాం) పాట్నా, అల్హాబాద్

రెస్ట్రీ పెన్ వర్క్ టెనాలి

చందమామ

చందాదారులకు మనవి

చందమామ ప్రతినెల, శతనెలాలకులోనే చందాదారులకు పోస్టు చేయబడును. కానీ చేతనివిడచి మొదటి అరుకారీఖులలోగా తమ పోస్టాఫీసులో విచారించి, మాకు తెలియజేయాలి. 10 వ కారీఖు తరువాత వచ్చు కంప్లెంట్లు అమోదించబడవు. శతచిన్నమాసములలో జేతలేదనే కంప్లెంట్లు శమనింపబడవు.

త్వరలో తయారు కానున్నది!

నారాయణరావు—క్రిష్టకుమారి—సూర్యశ్రీ మేడూరి
మొదలైన మీ అభిమాన నటులు నటించే

జాగృతివారి

కాపురం

[తెనుగు సాంఘిక చిత్రం]

మహిళల మనస్తత్వాలలోని వ్యత్యాసాలను కన్నులకు కట్టినట్లు ప్రదర్శిస్తుంది.

పర్యవేక్షణ :

స్టూడియో :

భగవాన్

జాగృతి - బొంబాయి

అంధ్ర, రాయలసీమలకు : రాధాకృష్ణ ఫిలిమ్స్, రాజమండ్రి

వివరాలకు :

జాగృతి పిక్చర్స్,

మెయిన్ రోడ్డు

డాడరు

బొంబాయి - 14

Chandamama, August '51

Photo by Pramlal K. Patel

ఊ, నేనూ మోస్తా

